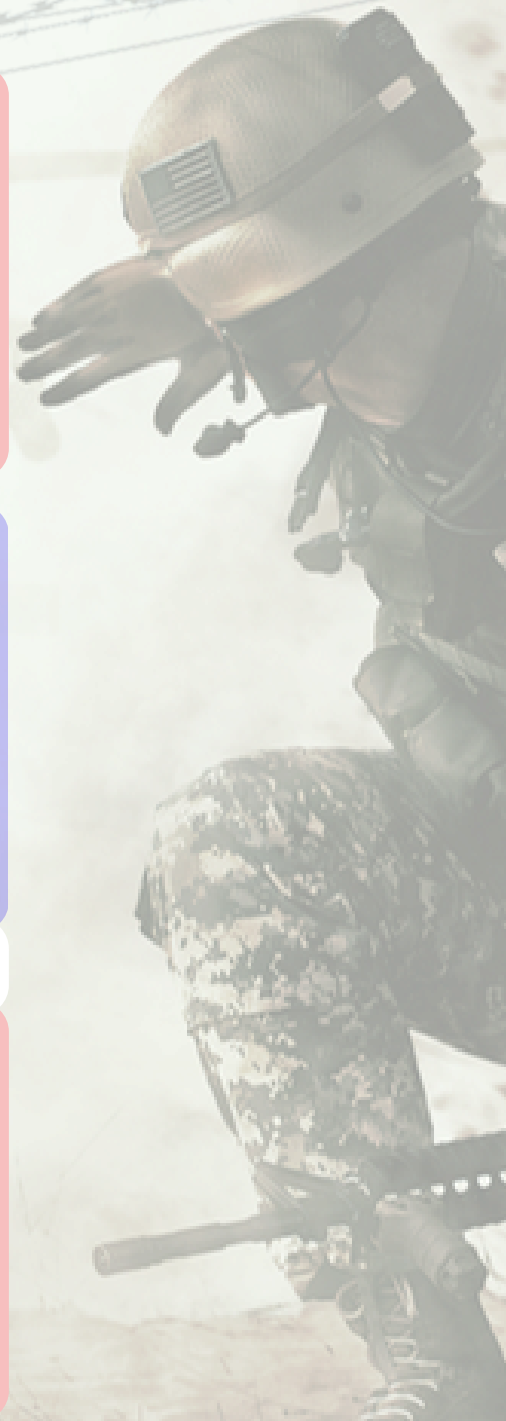

การบริหารจัดการเศรษฐกิจ : ปัจจัยส่งเสริมความมั่นคงชายแดน

- 1 ภัยคุกคามกับการจัดการด้านความมั่นคง
พื้นที่ชายแดนในยุคดิจิทัล
- 2 การสร้างความมั่นคงทางอาชีพและรายได้
ของวิสาหกิจชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ :
กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชน 6 กลุ่ม
ในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส
- 3 แนวทางการพัฒนางานการเมือง
เพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาจังหวัด
ชายแดนใต้
- 4 แนวทางการบริหารจัดการด้านความมั่นคง
พื้นที่ชายแดน : ศึกษาเฉพาะกรณีพื้นที่ชายแดน
ที่ติดกับประเทศเมียนมา
- 5 รูปแบบการแก้ไขปัญหาการค้าชายแดนไทย
กับความมั่นคงของชาติ เขตเศรษฐกิจพิเศษ
จังหวัดสระแก้ว
- 6 บทวิเคราะห์ การบริหารจัดการเศรษฐกิจ:
ปัจจัยส่งเสริมความมั่นคงชายแดน

คำนำ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีบทบาทหน้าที่ในการเป็นหน่วยงานสนับสนุนการปฏิบัติงานของฝ่ายนิติบัญญัติ ในส่วนของภารกิจด้านการวิจัยรับผิดชอบโดยกลุ่มงานวิจัยและพัฒนาสำนักวิชาการ ปฏิบัติหน้าที่ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยและการเผยแพร่ข้อมูลการวิจัยในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อวงงานรัฐสภาและสาธารณชน จากบทบาทและหน้าที่ดังกล่าว กลุ่มงานวิจัยและพัฒนาจึงได้พิจารณาคัดเลือกผลงานวิจัยด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจและสังคม โดยนำเสนอในรูปแบบบทความวิจัย ทั้งนี้ เพื่อให้ผลงานวิจัยเป็นกลไกสำคัญด้านวิชาการและมีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมได้อย่างทั่วถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประโยชน์ในการสนับสนุนการปฏิบัติงานให้กับสภาผู้แทนราษฎร และภารกิจงานของคณะกรรมการการต่าง ๆ ที่มีบทบาทหน้าที่ในการพิจารณาร่างกฎหมาย ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน และการพิจารณาศึกษาเรื่องที่เกี่ยวข้องตามบทบาทหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ซึ่งบทบาทในแต่ละด้านจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลทางวิชาการและผลงานวิจัยเพื่อใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงประกอบการพิจารณา อันจะส่งผลสำคัญต่อการตัดสินใจในการทำหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล และมีความถูกต้องตามหลักวิชาการ

จากความสำคัญดังกล่าว กลุ่มงานวิจัยและพัฒนาจึงได้จัดทำบทความวิจัยสำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและคณะกรรมการ (Research Focus) ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อวงงานรัฐสภาและเป็นข้อมูลที่สำคัญที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้า วิจัยอย่างเป็นระบบซึ่งสามารถเป็นข้อมูลสนับสนุนการปฏิบัติงานให้แก่สมาชิกรัฐสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมการบุคคลในวงงานรัฐสภา รวมถึงประชาชนผู้สนใจทั่วไป โดยนำเสนอในรูปแบบของบทความวิจัยที่มุ่งเน้นความถูกต้อง ครบถ้วน กระชับและเข้าใจง่าย พร้อมมีบทสรุปและการวิเคราะห์ เพื่อให้ผู้อ่านสามารถนำผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรัฐสภาไปปรับใช้ได้ตรงตามความต้องการ และเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานด้านนิติบัญญัติต่อไป

กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา
สำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สารบัญ

	หน้า
เรื่อง ภัยคุกคามกับการจัดการด้านความมั่นคงพื้นที่ชายแดนในยุคดิจิทัล	1
เรื่อง การสร้างความมั่นคงทางอาชีพและรายได้ของวิสาหกิจชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ : กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชน 6 กลุ่มในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส	5
เรื่อง แนวทางการพัฒนางานการเมืองเพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนใต้	9
เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการด้านความมั่นคงพื้นที่ชายแดน : ศึกษาเฉพาะกรณีพื้นที่ชายแดนที่ติดกับประเทศเมียนมา	12
เรื่อง รูปแบบการแก้ไขปัญหาการค้าชายแดนไทยกับความมั่นคงของชาติ เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว	18
บทวิเคราะห์ การบริหารจัดการเศรษฐกิจ : ปัจจัยส่งเสริมความมั่นคงชายแดน	21

ภัยคุกคามกับการจัดการด้านความมั่นคงพื้นที่ชายแดนในยุคดิจิทัล

วิจัยโดย วชิรวัชร งามละม่อม
เรียบเรียงโดย ปิยะวรรณ ปานโต
วิทยากรชำนาญการพิเศษ

ความมั่นคงบริเวณแนวชายแดนของประเทศไทยในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยี หรือ “ยุคดิจิทัล” เป็นประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพพื้นที่ชายแดนและโครงสร้างเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ อาทิ การแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติ ผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติไม่ว่าจะเป็นอุทกภัยหรือภัยแล้ง นอกจากนี้ การใช้เทคโนโลยีเพื่อการลอกเลียนแบบสินค้า การปลอมแปลงข้อมูล และการบิดเบือนข่าวสาร สร้างความเสี่ยงต่อความเชื่อมั่นทางการค้าและการลงทุนในเขตพื้นที่เศรษฐกิจชายแดนซึ่งเป็นประตูสำคัญของการขนส่งสินค้า ซึ่งการรับมือกับความท้าทายเหล่านี้ จึงเป็นพื้นฐานสำคัญในการยกระดับขีดความสามารถทางการแข่งขันของไทยในยุคดิจิทัลอย่างแท้จริง

บทนำ

ความมั่นคงของชาติเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกประเทศต้องการ ปัญหาด้านความมั่นคงของประเทศไทยในปัจจุบันมีลักษณะผสมผสานระหว่างภัยคุกคามรูปแบบเดิมกับรูปแบบใหม่ โดยภัยคุกคามรูปแบบเดิม (Traditional Security Threats) หมายถึง ภัยคุกคามด้านการทหาร มีการสู้รบตามแนวชายแดน ส่วนภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (Non-Traditional Security Threats) หมายถึง ภัยคุกคามที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของมนุษย์ที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ ความมั่นคงของชาติ ขณะที่กระแสดิจิทัลที่เกิดขึ้นในยุคโลกไร้พรมแดนได้นำมาซึ่งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว อีกทั้งสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงก่อให้เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติอย่างรุนแรง การเกิดของโรคอุบัติใหม่ อาชญากรรมข้ามชาติ และการก่อการร้ายในรูปแบบต่าง ๆ ส่วนสถานการณ์บริเวณชายแดนของประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมกลายเป็นพื้นที่สำคัญทางเศรษฐกิจและการค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน ภายหลังจากการที่ประเทศไทยได้เข้าร่วมการประชุมกับประชาคมอาเซียนเมื่อ พ.ศ. 2558 โดยการบริหารจัดการพื้นที่ชายแดนให้มีประสิทธิภาพเป็นสิ่งสำคัญซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการและให้ความสำคัญเพื่อป้องกันปัญหาการบริหารจัดการในพื้นที่ชายแดน การรักษาความมั่นคงของรัฐและประชาชน เพื่อรักษาความมั่นคงของประเทศ

อย่างไรก็ตาม ปัญหาข้อขัดแย้งบริเวณเขตแดนระหว่างประเทศเป็นปัจจัยหลักสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงบริเวณชายแดน อาทิ กรณีแนวเขตแดนติดกับประเทศกัมพูชา พบว่า หลักเขตบางพื้นที่ถูกทำลาย สูญหาย

และชำรุด หรือในบางแห่งมีการโยกย้ายจนไม่สามารถระบุแนวเส้นแบ่งเขตแดนที่ถูกต้องได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังพบปัญหาบริเวณชายแดนติดประเทศลาวและพม่า รวมถึงกรณีแนวเขตน่านน้ำหรือพื้นที่ทับซ้อนทางทะเลที่ยังคงเป็นปัญหาการทับซ้อนของเส้นแบ่งเขตทางทวีปในอ่าวไทยระหว่างประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้านด้วยการบริหารจัดการพื้นที่ชายแดนเพื่อรักษาความมั่นคงของประเทศจึงเป็นมาตรการสำคัญของทุกประเทศ ดังนั้น การศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาด้านความมั่นคงของประเทศไทยที่เกิดจากภัยคุกคามรูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่มีความสำคัญต่อการบริหารจัดการพื้นที่ชายแดนในการรักษาความมั่นคงของประเทศ และสามารถนำมาวางแผนและดำเนินการให้มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุดและสร้างความมั่นคงของรัฐโดยรวมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อรวบรวมและวิเคราะห์ข้อเท็จจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารความมั่นคงตามพื้นที่ชายแดนและประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาที่รวดเร็วภายใต้ดิจิทัล อันเป็นความท้าทายต่อความมั่นคง
2. ศึกษาผลกระทบจากความท้าทายต่อความมั่นคงและเสนอแนวทางในการสร้างโอกาสและความร่วมมือต่อความมั่นคง และมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการรองรับกับความท้าทายต่อความมั่นคงตามพื้นที่ชายแดนในการแก้ปัญหา

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์สถานการณ์การจัดการความมั่นคงในพื้นที่ชายแดน โดยสถานการณ์และปัญหาต่าง ๆ ของภัยคุกคามที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน สามารถนำมาเป็นแนวทางในการจัดการที่เหมาะสมได้ อาทิ ภัยคุกคามที่เป็นไปได้รวมถึงการโจมตีทางไซเบอร์ การแพร่กระจายข่าวลือ การลอกเลียนแบบข้อมูล และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. สถานการณ์ความมั่นคงเชิงพื้นที่บริเวณแนวชายแดน สามารถแยกเป็นรายภาคได้ ดังนี้

1) ภาคเหนือ เช่น *ปัญหายาเสพติด* การค้ายาเสพติดเกิดขึ้นอย่างแพร่หลาย *การหลบหนีเข้าเมือง* ทำให้เกิดปัญหาความมั่นคงภายใน *แรงงานต่างด้าวที่ผิดกฎหมาย* ส่งผลให้เกิดปัญหาด้านความมั่นคงในพื้นที่ *การลักลอบค้าสิ่งผิดกฎหมาย* ทำให้เกิดปัญหาความมั่นคงในด้านความปลอดภัยและการควบคุมการค้าที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย *การขยายตัวของชุมชนชายแดน* ทำให้เกิดความสับสนและปัญหาความมั่นคงในการบริหารจัดการชุมชนในพื้นที่ *โรคติดต่อระหว่างชายแดนจากประเทศเพื่อนบ้านที่ยังไม่สามารถควบคุมได้* มีผลต่อความมั่นคงในด้านสุขภาพและระบบสาธารณสุขในพื้นที่ และ *การเข้าถึงบริการของภาครัฐ* ในด้านการศึกษา ระบบสาธารณสุข และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

2) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น *ปัญหาเส้นเขตแดนที่ไม่ชัดเจน* ในบริเวณแม่น้ำโขงและเกาะดอน ซึ่งส่งผลให้เกิดปัญหาความมั่นคงในการควบคุมและรักษาเส้นเขตแดนในพื้นที่ *การขยายตัวของชุมชนตามแนวชายแดน* ทำให้เกิดปัญหาความสับสนและปัญหาความมั่นคงในการบริหารจัดการชุมชนในพื้นที่ *การลักลอบขนยาเสพติด* เพื่อการค้าสิ่งผิดกฎหมายเกิดขึ้นบ่อยครั้งในพื้นที่ *แรงงานต่างด้าวที่ผิดกฎหมาย* เข้ามาทำงานในพื้นที่โดยไม่ได้รับอนุญาตหรือผิดกฎหมาย *การลักลอบเข้าเมืองจากประเทศเพื่อนบ้าน* เป็นปัญหาความมั่นคงในด้านความปลอดภัยและการควบคุมเขตแดน

3) ภาคกลาง เช่น *ปัญหายาเสพติด* ทำให้เกิดการระบาดของยาเสพติด *แรงงานต่างด้าวที่ผิดกฎหมาย* เกิดปัญหาด้านความมั่นคงในพื้นที่ *การบุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม* ส่งผลต่อความมั่นคงในด้านการอนุรักษ์และการดูแลสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ รวมถึง *ภัยแล้งและภัยน้ำท่วม* ส่งผลต่อความมั่นคงในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

4) ภาคใต้ เช่น *ความไม่ชัดเจนของเส้นเขตแดน* ส่งผลให้เกิดปัญหาการลักลอบข้ามเขตแดนและภัยแทรกซ้อนอื่น ๆ *ปัญหายาเสพติด* ส่งผลให้เกิดการระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ *การค้ามนุษย์* เป็นปัญหาความมั่นคงในด้านสิทธิมนุษยชน การคุ้มครองเด็กและเยาวชน *สินค้าหนีภาษี* ส่งผลให้เกิดปัญหาความมั่นคงในด้านเศรษฐกิจและการควบคุมการค้าที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย และ *การค้าน้ำมันเถื่อน* เป็นปัญหาความมั่นคงในด้านเศรษฐกิจและความปลอดภัยทางอากาศ เป็นต้น

2. สถานการณ์ปัญหาการบริหารจัดการความมั่นคงชายแดนของประเทศไทย ประกอบด้วย 5 ปัญหาสำคัญ ดังนี้ 1) ปัญหาการสู้รบตามแนวชายแดนและความไม่ชัดเจนของเส้นเขตแดน ทั้งเส้นเขตแดนทางบกและทางทะเล ทำให้เกิดข้อขัดแย้งและการแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติ บางพื้นที่ชายแดนยังมีการสู้รบของชนกลุ่มน้อย และปัญหาเกี่ยวกับอัตลักษณ์ชาติพันธุ์มลายู ศาสนา และประวัติศาสตร์ของเมือง 2) ปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย มีการหลบหนีเข้าเมืองของชาวโรฮิงญา แรงงานต่างด้าว และผู้หนีภัยสงคราม ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ และเกิดปัญหาด้านสิทธิมนุษยชน 3) ปัญหายาเสพติดที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งในการผลิตและการลำเลียงจำหน่ายในประเทศไทย มีขบวนการและเครือข่ายขนาดใหญ่ มีผู้กระทำความผิด ผู้ค้า และผู้เสพ ซึ่งเป็นเยาวชนเพิ่มขึ้น 4) ปัญหาการค้าอาวุธสงครามเป็นปัญหาสำคัญในการบริหารจัดการพื้นที่ชายแดน โดยเฉพาะการสู้รบระหว่างชนกลุ่มน้อยในพม่า และการค้าอาวุธสงครามหรืออาวุธเถื่อนยังคงเกิดขึ้น และ 5) ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุขขนาดใหญ่ มีการตัดไม้ทำลายป่าที่ผิดกฎหมาย เกิดภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัย ภัยแล้ง ภัยหนาว วาตภัย ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

3. สถานการณ์ปัญหาภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ต่อการจัดการด้านความมั่นคงของประเทศไทย ได้แก่ 1) ภัยคุกคามด้านเทคโนโลยี การพัฒนาเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลสร้างภัยคุกคามที่ไม่เคยเกิดขึ้น รวมถึงการลอกเลียนแบบและการใช้เทคโนโลยี เพื่อการโจมตีทางไซเบอร์ เช่น อาชญากรรมทางเทคโนโลยี การหลอกลวงโดยการแอบอ้าง การละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล และการหลอกลวงซื้อขายสินค้าและบริการ 2) ภัยคุกคามทางสังคมและการเมือง การแพร่กระจายข่าวลือและการใช้สื่อโซเชียลในการทำลายชื่อเสียง หรือการโจมตีทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านที่ส่งผลต่อผลประโยชน์ทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และจิตวิทยา 3) ภัยคุกคามทาง

เศรษฐกิจ เกิดจากการขาดความมั่นคงในการเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติ การขาดแคลนทรัพยากรหรือการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจโลก อาจเป็นผลมาจากการก่อวินาศกรรม หรือข้อผูกมัดในการขายสินค้าและการลงทุน และ 4) ภัยคุกคามจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของพื้นที่ เช่น ภัยจากพายุ น้ำท่วมเฉียบพลัน หรือการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิที่ส่งผลกระทบต่อเกษตรและการอาศัยอยู่ของคนในพื้นที่นั้น ๆ

ข้อเสนอแนะ เรื่อง ภัยคุกคามกับการจัดการด้านความมั่นคงในพื้นที่ชายแดนในยุคดิจิทัล สรุปลงได้ดังนี้

1. ควรมีการปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ โครงสร้างการบริหารและการบังคับบัญชา ให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ที่เฝ้าต่อการปฏิบัติงานให้มีความสะดวกมากขึ้น

2. ควรมีการประเมินภัยคุกคาม และจัดทำแผนในการเตรียมความพร้อมในการรับมือในทุกกระดับ เพื่อประกอบกระบวนการตัดสินใจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความมั่นคงและเชิงวิชาการ

3. สนับสนุนการฝึกซ้อมร่วมกันระหว่างหน่วยงานกับระหว่างประเทศเพื่อสร้างความพร้อมในการรับมือกับสงครามนอกแบบ โดยเฉพาะปฏิบัติการข่าวสาร (Information Operation: IO) สงครามไซเบอร์ และการป้องกันภัยคุกคามในอนาคต

4. ควรมีการแก้ไขปัญหาการเมืองภายในประเทศให้เป็นรูปธรรม และการแก้ไขปัญหาเส้นเขตแดน ซึ่งเป็นปัญหาตั้งเดิมที่อาจส่งผลกระทบทางการเมืองระหว่างประเทศที่นำไปสู่การโต้แย้ง

5. กรณีเกิดการเปลี่ยนแปลงผู้นำ อาจส่งผลกระทบต่อการเมืองอำนาจในการบริหารจัดการแบบไม่เบ็ดเสร็จสำหรับผู้ปฏิบัติในพื้นที่ ทำให้การดำเนินงานหรือการแก้ไขปัญหาในบางกรณีเกิดความล่าช้า

6. ควรเพิ่มโอกาสให้คนรุ่นใหม่เข้ามามีบทบาททางการเมือง และบูรณาการการทำงานร่วมกับภาครัฐในการสร้างความพร้อมด้านความมั่นคงแบบองค์รวม และควรจัดทำแผนระยะยาวไว้รองรับ

บทสรุปและวิเคราะห์

เป้าหมายการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561–2580 การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องสร้างความสมดุลในทุกมิติ ทั้งด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และ

สิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะมิติด้านความมั่นคงซึ่งเป็นรากฐานสำคัญต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ ทั้งยังมีบทบาทในการเสริมสร้างเสถียรภาพภายในและภายนอกประเทศ รวมถึงการป้องกันภัยคุกคามทุกรูปแบบ ขณะที่พื้นที่ชายแดนทำหน้าที่เป็นจุดผ่านเข้า-ออกกับประเทศเพื่อนบ้าน ต้องเผชิญความเสี่ยงต่ออาชญากรรมข้ามชาติและภัยคุกคามรูปแบบต่าง ๆ อาทิ การค้ามนุษย์ การลักลอบนำแรงงานผิดกฎหมาย การลักลอบค้ายาเสพติด การค้าอาวุธ และขบวนการหลอกลวงทางโทรคมนาคม (Call Center Scam) ซึ่งล้วนเป็นอาชญากรรมสมัยใหม่ที่อาศัยเทคโนโลยีเป็นกลไกสำคัญในการกระทำผิดและสร้างผลกระทบต่อความมั่นคงโดยตรง

ทั้งนี้ ปัญหาดังกล่าวได้ลดทอนความเชื่อมั่นต่อระบบกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมของประเทศ ดังนั้นประเทศไทยจะต้องเสริมสร้างขีดความสามารถในการป้องกันรับมือ และฟื้นฟูจากภัยคุกคามและภัยพิบัติในยุคดิจิทัลให้เป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจชายแดนอย่างเป็นระบบและยั่งยืน โดยมีข้อเสนอเพิ่มเติม ดังนี้

1. **ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง** ควรทบทวนนโยบายด้านการบริหารจัดการความมั่นคงชายแดนให้มีความครอบคลุมทุกมิติ มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น นำโดรนมาใช้ในการเฝ้าระวัง ตรวจสอบ และติดตามกิจกรรมที่อาจผิดกฎหมาย เพื่อป้องกันมิให้เขตชายแดนเป็นพื้นที่แสวงหาผลประโยชน์หรือถูกใช้เป็นฐานรองรับอาชญากรรมข้ามพรมแดน

2. **องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น** ควรบูรณาการการทำงานร่วมกันในฐานะกลไกหลักระดับพื้นที่ เพื่อให้การแก้ไขปัญหาและการพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของแต่ละท้องถิ่น โดยมุ่งสร้างขีดความสามารถเศรษฐกิจฐานรากเพื่อยกระดับไปสู่การเป็นพื้นที่เศรษฐกิจที่ยั่งยืน ซึ่งการดำเนินงานต้องครอบคลุมการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ เช่น การส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ปลอดภัย การฝึกอบรมอาชีพ การสนับสนุนเกษตรแปรรูป การพัฒนาอุตสาหกรรมที่ สอดคล้องกับอัตลักษณ์ท้องถิ่น และความต้องการของตลาดประเทศเพื่อนบ้าน พร้อมทั้งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น เช่น ถนน ระบบขนส่ง/ระบบโลจิสติกส์ การให้บริการด้านสุขภาพและสิทธิขั้นพื้นฐานสำหรับแรงงานข้ามชาติและชุมชนชายแดน เป็นต้น เพื่อรองรับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยได้อย่างยั่งยืน เนื่องจากพื้นที่ชายแดนมีศักยภาพทางภูมิศาสตร์และการค้าระหว่างประเทศสูง ซึ่งการพัฒนาอย่างครบมิติจะช่วยลด

การพึ่งพิงอาชีพที่เสี่ยงหรือผิดกฎหมาย และเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมในระยะยาว

3. คณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎร อาทิ คณะกรรมการการท่งเที่ยว คณะกรรมการการแรงงาน คณะกรรมการการป้องกันปราบปรามการฟอกเงินและยาเสพติด คณะกรรมการการที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ฯลฯ ควรร่วมกันกำหนดแนวทางทางกฎหมายเพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในทุกรูปแบบให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานสากล และเหมาะสมกับบริบททางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ การพัฒนากฎหมายเชิงรุกดังกล่าวจะช่วยให้ประเทศสามารถรับมือกับภัยคุกคามยุคใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควบคู่กับการเสริมสร้างความมั่นคง ความปลอดภัย และความเชื่อมั่นของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรม

ทั้งนี้ ผลการวิจัยที่ได้นำเสนอไปข้างต้นเป็นส่วนหนึ่งของบทสรุปในประเด็นที่สำคัญ หากผู้อ่านมีความสนใจต้องการศึกษารายละเอียดเพิ่มเติม สามารถสืบค้นได้ตาม QR Code ที่แนบมาท้ายบทความนี้

บรรณานุกรม

การบริหารจัดการชายแดนเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน
กรณีศึกษาพื้นที่บริเวณชายแดนภาคตะวันออก (ชายแดนไทยและกัมพูชา). (ม.ป.ป.). สืบค้น 9 พฤศจิกายน 2568 จาก
<https://www.sscthailand.org>

ปณิธาน วัฒนายากร. (22 มิถุนายน 2559). สรุปการบรรยายพิเศษ หัวข้อ “ภัยคุกคามด้านความมั่นคง ในรูปแบบใหม่ที่มีผลกระทบต่อประชาชน”. สืบค้น 9 พฤศจิกายน 2568 [https://file:///D:/Users/Parliament/Downloads/57849bea63a09%20\(8\).pdf](https://file:///D:/Users/Parliament/Downloads/57849bea63a09%20(8).pdf)

วชิรวัชร งามละม่อม. (2567). ภัยคุกคามกับการจัดการด้านความมั่นคงพื้นที่ชายแดนในยุคดิจิทัล. สืบค้น 5 พฤศจิกายน 2568 จาก
<https://so06.tci-thaijo.org/index.php/rdibsr/article/view/270553/186363>

ศึกษารายละเอียดของรายงานวิจัยได้ที่

การสร้างความมั่นคงทางอาชีพและรายได้ของวิสาหกิจชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ : กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชน 6 กลุ่มในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส

วิจัยโดย วรภัทร์ แสงแก้ว
เรียบเรียงโดย สิริสุสร กระแสร์สุนทร
วิทยากรชำนาญการพิเศษ

ปัญหาความขัดแย้งในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยเกิดขึ้นมาอย่างยาวนานและต่อเนื่อง ส่งผลกระทบต่อชีวิต ความเป็นอยู่และปากท้องของประชาชน แนวทางหนึ่งในการสร้างความมั่นคงทางอาชีพและการสร้างรายได้ให้เกิดขึ้นกับประชาชน ผ่านการขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยวิสาหกิจชุมชนถือเป็นแนวทางสำคัญที่มีส่วนช่วยสร้างความมั่นคงทั้งในเชิงพื้นที่และเชิงเศรษฐกิจของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้เป็นอย่างดี

บทนำ

สามจังหวัดชายแดนใต้เป็นพื้นที่ที่อยู่กับสถานการณ์ความรุนแรงมาเป็นเวลายาวนาน ข้อมูลของศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ (Deep South Incident Database: DSID) พบว่า พ.ศ. 2547-2560 มีเหตุการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้นรวมทั้งสิ้น 19,279 เหตุการณ์ มีผู้เสียชีวิตจากเหตุการณ์ความไม่สงบ 6,544 ราย มีผู้บาดเจ็บ 12,963 ราย สรุปได้ว่าในรอบ 13 ปี มีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บ รวม 19,507 ราย ประชาชนยังคงต้องดำเนินชีวิตต่อไป ภายใต้ความรุนแรงที่เกิดขึ้น แม้จะได้รับผลกระทบอย่างมาก

เมื่อพิจารณาถึงความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่ พบว่า สามารถสร้างมูลค่าให้แก่ระบบเศรษฐกิจได้ หากดำเนินการผ่านกระบวนการจัดการที่ถูกต้องและเหมาะสม โดยเฉพาะการพัฒนาอาชีพด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม แต่ทว่าสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การลอบยิง ลอบเผา ลอบวางระเบิดคาร์บอม หรือการโจมตีเจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนผู้บริสุทธิ์ด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ถือเป็นอุปสรรคขัดขวางต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและการดำเนินชีวิตของคนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่งผลโดยตรงต่อการประกอบอาชีพและปัญหาทางเศรษฐกิจ รวมถึงมีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่และปากท้องของประชาชนในพื้นที่อย่างเห็นได้ชัด

จากที่กล่าวมาข้างต้นนำไปสู่คำถามการวิจัยที่กำหนดขึ้นในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ "จะสามารถสร้างความมั่นคงทางอาชีพและรายได้ให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างไร" โดยต้องสอดคล้องกับกับบริบทวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของพื้นที่ ภายใต้ข้อจำกัดที่หลากหลาย เช่น ขาดความรู้ในการบริหารจัดการ ขาดผู้นำที่เข้มแข็ง

ขาดงบประมาณในการลงทุน และขาดตลาดในการรองรับสินค้าที่จะจัดจำหน่าย รวมถึงสถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น การพัฒนาที่สามารถช่วยสร้างความมั่นคงให้แก่ประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ การใช้กลุ่มอาชีพที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก โดยพัฒนาให้เกิดเป็นอาชีพหลักที่สร้างรายได้เพื่อก่อให้เกิดเป็นความมั่นคงทางอาชีพให้กับคนในครอบครัวในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยผู้วิจัยคาดหวังว่าการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะได้มาซึ่งแนวทางในการพัฒนาการสร้างความมั่นคงในการประกอบอาชีพและการมีรายได้ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนภายใต้สถานการณ์ความรุนแรงในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งข้อสรุปเชิงนโยบายที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เกิดความยั่งยืนได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการสร้างความมั่นคงทางอาชีพและรายได้ รวมทั้งความต้องการเชิงนโยบายด้านเศรษฐกิจของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนภายใต้สถานการณ์ความรุนแรงในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ผลการวิจัย

การสร้างความมั่นคงทางอาชีพและรายได้ของวิสาหกิจชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการศึกษาค้นคว้าทำการศึกษาวิสาหกิจชุมชน 6 กลุ่ม ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย จังหวัดปัตตานี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มไอรังปันตัยและกลุ่มปากบางตาวา จังหวัดยะลา 2 กลุ่ม คือ กลุ่มลูกหยีและกลุ่มโฮโปลูกหยี และจังหวัดนราธิวาส 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเขาตันหยงและกลุ่มบูดูปือราปะ โดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้างต้นส่วนใหญ่ดำเนินกิจการแปรรูป

อาหารประเภทต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับทรัพยากรทางธรรมชาติในพื้นที่ที่มีอยู่ โดยการศึกษาครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษา 3 ประเด็นหลักสรุปได้ดังนี้

1. วิสาหกิจชุมชนกับสถานการณ์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จากการศึกษา พบว่า ด้านเศรษฐกิจและการคมนาคมขนส่งสินค้าในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับผลกระทบโดยตรงจากปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ส่งผลกระทบต่อทั้งเชิงบวกและเชิงลบในการดำเนินงาน และการปรับตัวของวิสาหกิจชุมชนทั้ง 6 กลุ่ม โดยผลกระทบทางลบ คือ ปัญหาการคมนาคมขนส่งและการเดินทาง ส่งผลให้เกิดความหวาดระแวงของนักท่องเที่ยวหรือบุคคลภายนอกพื้นที่ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการขยายตลาดและการขนส่งสินค้า ขณะที่ผลกระทบทางบวก คือ ทำให้เกิดความร่วมมือ ร่วมใจของกลุ่มที่เกิดจากการรวมตัวของคนในชุมชนเดียวกัน สร้างความเหนียวแน่นและความต้องการในการประกอบอาชีพ เพื่อสร้างรายได้ให้เกิดขึ้นในชุมชนด้วยการใช้ทรัพยากรที่มีในชุมชน ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการปรับตัวของคนในพื้นที่ เพื่อหลีกเลี่ยงการเดินทางออกนอกชุมชนเพื่อไปหารายได้และลดความเสี่ยงต่อการเผชิญกับสถานการณ์ความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ อีกทั้งยังสอดคล้องกับบริบททางวัฒนธรรมของคนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ส่วนใหญ่เป็นชาวมุสลิม และสมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เป็นสตรี ซึ่งโดยหลักศาสนาแล้วสตรีมีหน้าที่ต้องช่วยสามีหารายได้และดูแลครอบครัว ดังนั้น การประกอบอาชีพในชุมชนจึงทำให้สมาชิกมีรายได้ และสามารถดูแลครอบครัวร่วมไปด้วยกันได้เป็นอย่างดี

2. แนวทางในการสร้างอาชีพและรายได้จากฐานของทุนทรัพยากรชุมชน องค์ประกอบที่มีส่วนสำคัญต่อความสำเร็จในการสร้างความมั่นคงทางอาชีพและรายได้ของวิสาหกิจชุมชนภายใต้บริบทของธรรมชาติ ความพร้อมของคนในชุมชนและองค์ความรู้หรือภูมิปัญญาในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ให้เกิดเป็นจุดเด่นของชุมชน มีองค์ประกอบสำคัญนอกจากทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน คือ ผู้นำชุมชนเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนและสร้างให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแต่ละแห่งสามารถยืดหยุ่น เกิดความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ ซึ่งจะเป็นตัวชี้วัดหนึ่งในการทำให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเข้มแข็งและยั่งยืน

นอกจากนี้ แนวทางในการสร้างอาชีพยังควรพิจารณาและประเมินทรัพยากรในชุมชนที่มีอยู่จริงประกอบด้วย จากผลการสัมภาษณ์กลุ่มวิสาหกิจชุมชนจะเน้นไปที่ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนเป็นหลักและตัวผู้นำที่มีความพร้อมรวมทั้งสมาชิกในกลุ่ม โดยผู้วิจัยพบว่า อัตลักษณ์ในแต่ละ

พื้นที่ของทั้ง 6 กลุ่มในสามจังหวัดมีความแตกต่างกัน และมีความโดดเด่นเฉพาะตัว เช่น พื้นที่อำเภอยะลา จังหวัดยะลา มีต้นลูกหยีซึ่งเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติจำนวนมาก และชาวบ้านนิยมนำมาแปรรูป ขณะที่จังหวัดปัตตานีจะมีปลาเกลาอยู่มากซึ่งชาวประมงสามารถหาได้จากชายฝั่งเพื่อนำมาขายสดแต่มีราคาถูก ชาวบ้านจึงนิยมนำมาแปรรูปเป็นปลาเกลาเค็ม โดยใช้ภูมิปัญญาดั้งเดิมในการผลิต ส่วนจังหวัดนราธิวาสในหลายอำเภอมีการทำน้ำบูดูซึ่งแปรรูปมาจากปลาขนาดเล็กที่จับได้โดยชาวประมงพื้นบ้านปลาเหล่านี้ หากนำมาขายสดจะมีราคาต่ำและคนในพื้นที่ไม่นิยมบริโภค แต่เมื่อนำมาแปรรูปเป็นน้ำบูดูทำให้เกิดเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่และเป็นที่ต้องการของตลาดโดยเฉพาะในภาคใต้ที่คนส่วนใหญ่นิยมรับประทานน้ำบูดู

ที่มา: ผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้, สืบค้น 6 มิถุนายน 2568, จาก https://smce2023.doae.go.th/product_detail.php?smce_id=590030810013&ps_id=7337.

จากผลการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า วิสาหกิจชุมชนทั้ง 6 กลุ่ม เป็นกลุ่มที่มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะจนเกิดความสำเร็จในการสร้างรายได้ ซึ่งสามารถเป็นแบบอย่างหรือแนวทางให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนอื่นที่เกิดขึ้นใหม่ได้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างอัตลักษณ์ของตนเอง โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด นอกจากองค์ความรู้ในการสร้างกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนจากฐานทรัพยากรชุมชนแล้ว การส่งเสริมจากหน่วยงานภายนอกหรือภาคส่วนต่าง ๆ ถือว่ามีความสำคัญที่จะยิ่งทำให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนประสบความสำเร็จ มั่นคงและยั่งยืนได้เช่นกัน

3. การส่งเสริมสนับสนุนจากองค์กรภาคีในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จากการศึกษา พบว่า การนำองค์กรภาคีทั้ง 4 เรียกว่า องค์กรจตุรภาคี 4 ภาคส่วน ประกอบด้วย ตัวแทนจาก

ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมหรือหน่วยงาน NGO และภาคการศึกษาหรือองค์กรศาสนา มีส่วนร่วมเป็นกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากที่สำคัญในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้เป็นอย่างดี ทั้งในส่วนของภารกิจระดับมาตรฐานสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้ตอบโจทย์ความต้องการของตลาด การเสริมสร้างองค์ความรู้จากหน่วยงานต่าง ๆ นำไปสู่การพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ การส่งเสริมด้านการตลาดในการกระจายผลิตภัณฑ์ไปยังพื้นที่อื่นรวมถึงการแก้ไขปัญหาความไม่พร้อมในโอกาสที่เข้ามาในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และความไม่ชัดเจนในอัตลักษณ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน อันเป็นอุปสรรคต่อการสร้างความมั่นคงยั่งยืนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

นอกจากนี้ ยังพบองค์ประกอบ 3 ประเด็นหลักที่มีส่วนช่วยส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้เกิดความเข้มแข็ง และอาจเป็นทางออกหนึ่งในการสร้างความมั่นคงภายใต้สถานการณ์ปัจจุบันในพื้นที่ดังกล่าวได้ คือ (1) ต้องทำให้คนในพื้นที่มีความรู้ความเข้าใจในสถานการณ์และสามารถปรับตัวได้ (2) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน และ (3) รู้จักใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนให้เกิดประโยชน์ที่กล่าวมาทั้งหมดเป็นการใช้ทรัพยากรหรือทุนทางสังคมและภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องและไม่ขัดต่อบริบททางสังคม วัฒนธรรมของคนในพื้นที่ อีกทั้งยังสามารถสร้างรายได้เสริมให้เกิดขึ้นได้จริงให้กับคนในชุมชน พร้อมสร้างความเข้มแข็ง ความสามัคคีให้กับชุมชน และลดปัญหาการว่างงานในพื้นที่ส่งผลต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของคนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

บทสรุปและวิเคราะห์

ผลการศึกษาข้างต้นสรุปได้ว่า ปัจจัยสำคัญที่มีส่วนช่วยส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนให้เกิดความมั่นคงทางอาชีพและสร้างรายได้ให้กับชุมชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ (1) การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบันและการปรับตัวเพื่อให้อยู่กับสถานการณ์ดังกล่าวได้ (2) การสร้างความรู้ความเข้าใจในระบอบวิสาหกิจชุมชน (3) การสร้าง/การส่งเสริมให้เกิดผู้นำเพื่อนำพาสมาชิกให้เกิดเป็นวิสาหกิจชุมชน และ (4) การศึกษาพิจารณาคัดเลือก ยุทธศาสตร์หรือต่อยอดทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่ของชุมชนให้เกิดมูลค่าเพิ่มเหล่านี้ คือ ปัจจัยที่มีส่วนช่วยส่งเสริมให้วิสาหกิจชุมชนเกิดความเข้มแข็งและประสบความสำเร็จ รวมถึงยังเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่มีส่วนช่วยสร้างความมั่นคงทั้งในเชิงพื้นที่และเชิงเศรษฐกิจได้เป็นอย่างดี เนื่องจากเมื่อคนในพื้นที่มีงานทำ มีรายได้หลัก เกิดรายได้เสริม

มีความรัก ความสามัคคี ร่วมมือร่วมใจกันทำธุรกิจในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน ส่งผลให้เกิดชุมชนเข้มแข็ง โดยเฉพาะในพื้นที่ชายแดนหรือพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูง ดังนั้น หากส่งเสริมและนำรูปแบบและวิธีการข้างต้นไปปรับใช้ให้เหมาะสมในพื้นที่อื่น ๆ จะมีส่วนช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งและความมั่นคงในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี

จากการศึกษาข้างต้นสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.) กระทรวงพาณิชย์ (2566) เรื่อง “การพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชนเพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานราก” พบว่าแนวทางในการสร้างอัตลักษณ์และจุดเด่นให้สินค้า หรือปัจจัยที่ทำให้วิสาหกิจชุมชนประสบความสำเร็จได้ ประกอบด้วย (1) ต้องมีผู้นำและสมาชิกกลุ่มที่เข้มแข็ง (2) มีตลาดรองรับ (3) นำทรัพยากรท้องถิ่นมาสร้างมูลค่าเพิ่ม (4) สร้างจุดเด่นและอัตลักษณ์ให้กับสินค้า และ (5) เพิ่มพูนทักษะความรู้ให้กับสมาชิกอยู่เสมอ นอกจากนี้ การส่งเสริมและสนับสนุนการค้าขายหรือธุรกิจลักษณะวิสาหกิจชุมชน ยังมีส่วนช่วยเสริมสร้างความมั่นคงในพื้นที่ได้อีกด้วย สอดคล้องรายงานการประชุมเชิงวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์สัศพัศ แสงฉาย อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนด้านความมั่นคงทางการค้าชายแดนไทย-พม่า จังหวัดระนอง” (2565, น.788-790) พบว่า การพัฒนาด้านความมั่นคงในพื้นที่พรมแดน คือ การส่งเสริมการลงทุน การค้าขาย ซึ่งนับรวมไปถึงวิสาหกิจชุมชนด้วย

ด้วยเหตุดังกล่าว ภาครัฐจึงให้ความสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน รวมไปถึงวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในพื้นที่เศรษฐกิจชายแดน โดยมีนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ที่มุ่งเน้นการสนับสนุนและพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดภูมิภาคและสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจฐานราก โดยที่ผ่านมามาภาครัฐได้มีนโยบายและมาตรการสำคัญ (กรมประชาสัมพันธ์, 2568) ประกอบด้วย

1. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน รัฐบาลมุ่งเน้นการลงทุนในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่เศรษฐกิจชายแดน ถนน ระบบไฟฟ้า ระบบประปา และระบบสื่อสาร เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำธุรกิจและลดต้นทุนด้านโลจิสติกส์ รวมถึงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อเป็นแรงขับเคลื่อนการค้าชายแดนและเป็นโอกาสในการขยายธุรกิจต่อไป
2. ส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่ายขึ้น ผ่านโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำและมาตรการค้ำประกันสินเชื่อ รวมถึง

ส่งเสริมการลงทุน โดยการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการลงทุนและให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี

3. การพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ ผ่านการจัดอบรม การให้คำปรึกษาในด้านต่าง ๆ เช่น การบริหารจัดการ การตลาด การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี รวมถึงส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างวิสาหกิจ หน่วยงานภาครัฐและเอกชน

4. การส่งเสริมการค้าชายแดน การอำนวยความสะดวกทางการค้าชายแดน โดยการลดอุปสรรคทางการค้าและปรับปรุงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการส่งเสริมการตลาดสินค้าและบริการของวิสาหกิจชุมชนและ SMEs ในตลาดประเทศเพื่อนบ้าน ผ่านการจัดงานแสดงสินค้าและกิจกรรมส่งเสริมการขาย

จากข้อมูลข้างต้น จะเห็นได้ว่ารัฐบาลและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องต่างให้ความสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้เจริญก้าวหน้า สร้างความเข้มแข็งและยั่งยืน ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวจะมีส่วนช่วยส่งเสริมและสร้างความมั่นคงให้เกิดขึ้นในพื้นที่ชายแดนได้อีกทางหนึ่ง ดังนั้น เพื่อเป็นสนับสนุนให้วิสาหกิจชุมชนประสบความสำเร็จ จึงมีข้อเสนอแนะให้รัฐสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ร่วมสนับสนุนกิจการดังกล่าวดังนี้

1. ผลักดันกฎหมายเพื่อสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนชายแดน ด้วยการออกกฎหมายเฉพาะด้าน เช่น กฎหมายสนับสนุนเศรษฐกิจในพื้นที่ชายแดนหรือกฎหมายสิทธิประโยชน์สำหรับผู้ประกอบการในพื้นที่เสี่ยงภัย หรือแก้ไขกฎหมายเดิม เช่น การปรับปรุงกฎหมายวิสาหกิจชุมชน ให้ครอบคลุมบุคคลต่าง ๆ เช่น กลุ่มชาติพันธุ์หรือกลุ่มพื้นที่พิเศษมากขึ้น รวมถึงสนับสนุนมาตรการทางภาษี หรือสิทธิประโยชน์อื่นๆ เช่น ยกเว้นภาษีรายได้หรือภาษีนำเข้าอุปกรณ์สำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เป็นต้น

2. การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอและตรงประเด็น เช่น สนับสนุนหรือให้คำแนะนำหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้จัดหางบประมาณเฉพาะเพื่อสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่เปราะบาง

3. ติดตาม กำกับ และตรวจสอบการดำเนินงานของฝ่ายบริหาร โดยการตั้งคณะกรรมการการวิสามัญเพื่อติดตามโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

4. ผลักดันนโยบายในระดับประเทศ ผ่านการอภิปรายในสภาผู้แทนราษฎร เพื่อสร้างความสนใจจากภาคประชาชนและหน่วยงานระดับนโยบายให้เร่งแก้ไขปัญหาลดข้อกีดกัน

ผลักดันการบูรณาการนโยบายด้านเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคงและทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ชายแดน

หากภาครัฐและภาคเอกชนประสานความร่วมมือและผลักดันกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงรัฐสภาและสภาผู้แทนราษฎรให้การสนับสนุนทั้งในเชิงนโยบายและงบประมาณอย่างครบวงจร จะมีส่วนช่วยให้วิสาหกิจชุมชนเจริญก้าวหน้าได้อย่างยั่งยืน และมีส่วนช่วยส่งเสริมและสร้างความมั่นคงให้เกิดขึ้นในพื้นที่ชายแดนได้อีกทางหนึ่งด้วย

ทั้งนี้ ผลการวิจัยที่ได้นำเสนอไปข้างต้นเป็นส่วนหนึ่งของบทสรุปในประเด็นที่สำคัญ หากผู้อ่านมีความสนใจต้องการศึกษารายละเอียดเพิ่มเติม สามารถสืบค้นได้ตาม QR Code ที่แนบมาท้ายบทความนี้

บรรณานุกรม

กรมประชาสัมพันธ์. (4 มีนาคม 2568). SMEs กับโอกาสทองในเศรษฐกิจ

ชายแดน : สร้างการเติบโตและเชื่อมโยงภูมิภาค.

สืบค้น 5 พฤศจิกายน 2568 จาก

<https://www.prd.go.th/content/category/detail/vid/31/iid/369898>

ผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้,

สืบค้น 6 พฤศจิกายน 2568 จาก

https://smce2023.doae.go.th/product_detail.php?smce_id=590030810013&ps_id=7337

วนภัทร์ แสงแก้ว. (2564). การสร้างความมั่นคงทางอาชีพและรายได้

ของวิสาหกิจชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้: กรณีศึกษา

วิสาหกิจชุมชน 6 กลุ่มในจังหวัดปัตตานี ยะลา และ

นราธิวาส. สืบค้น 5 พฤศจิกายน 2568 จาก

https://ethesisarchive.library.tu.ac.th/thesis/2020/TU_2020_5805304028_12788_13956.pdf

ศักดิ์ ศแสงฉาย. (2565). การมีส่วนร่วมของประชาชนด้านความมั่นคง

ทางการค้าชายแดนไทย-พม่า จังหวัดระนอง.

สืบค้น 10 พฤศจิกายน 2568, จาก <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/DPUsthiparithatJournal/article/download/260102/175901>

<https://so05.tci-thaijo.org/index.php/DPUsthiparithatJournal/article/download/260102/175901>

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า. (2566). การพัฒนา

ศักยภาพวิสาหกิจชุมชน เพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานราก.

สืบค้น 9 พฤศจิกายน 2568 จาก

<https://tps.go.th/document/2404-0000000003>

ศึกษารายละเอียดของรายงานวิจัยได้ที่

แนวทางการพัฒนางานการเมืองเพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนใต้

วิจัยโดย พันเอก ภควัต ครอบสอน
เรียบเรียงโดย บุชิตา ไวทยานนท์
วิทยากรชำนาญการพิเศษ

การแก้ไขปัญหาในจังหวัดชายแดนใต้ ควรมีการสร้างสันติภาพผ่านพลังการเมืองที่เข้าใจบริบททางสังคมและวัฒนธรรมในเชิงลึก เสริมศักยภาพภาครัฐ พัฒนากลไกการมีส่วนร่วม และยกระดับการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ เพื่อยุติความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วยแนวทางสันติวิธีที่ยั่งยืนและสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของประชาชนในพื้นที่

บทนำ

จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส และในบางพื้นที่ของจังหวัดสงขลา เป็นพื้นที่ที่มีความแตกต่างทางประวัติศาสตร์ ชาติพันธุ์ ศาสนา และวัฒนธรรมอย่างมีนัยสำคัญ ความแตกต่างเหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชนในพื้นที่ และกลายเป็นปัจจัยหนึ่งของปัญหาความไม่สงบที่เกิดขึ้นมาอย่างยาวนาน แม้รัฐบาลไทยจะพยายามแก้ไขปัญหาด้วยกลยุทธ์ด้านความมั่นคงควบคู่กับนโยบายด้านเศรษฐกิจและสังคม แต่ความรุนแรงและความไม่ไว้วางใจต่อรัฐยังคงดำรงอยู่ การดำเนินการโดยเน้นมิติด้านความมั่นคงเพียงด้านเดียว อาจไม่เพียงพอต่อการสร้างสันติสุขอย่างยั่งยืนในพื้นที่ที่มีความซับซ้อนเช่นนี้ ในบริบทของการสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงภายในประเทศ งานการเมืองนับว่ามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและการสร้างพื้นที่สื่อสารระหว่างรัฐกับประชาชนในระดับท้องถิ่น การเมืองในที่นี้หมายถึงกระบวนการสร้างความชอบธรรมและความไว้วางใจต่อกลไกรัฐ โดยอาศัยการสื่อสารที่เปิดกว้าง และการสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันในกระบวนการตัดสินใจ ทั้งนี้ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า (กอ.รมน. ภาค 4 สน.) ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนงานความมั่นคงในพื้นที่ดังกล่าว โดยมีบทบาททั้งในด้านการทหาร การเมือง และการพัฒนาแบบบูรณาการ อย่างไรก็ตาม งานการเมืองที่ดำเนินการโดยภาครัฐยังประสบปัญหาหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นข้อจำกัดของโครงสร้างองค์กร ความไม่ต่อเนื่องของนโยบาย การขาดกลไกถาวรในการสื่อสารกับประชาชน รวมถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับรากหญ้าที่ยังไม่บรรลุผล งานวิจัยเรื่องนี้จึงมุ่งวิเคราะห์โครงสร้าง บทบาท และกระบวนการดำเนินงานของ กอ.รมน. ภาค 4 สน. ในด้าน

การเมือง พร้อมทั้งเสนอแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมกับบริบทเฉพาะของพื้นที่ เพื่อให้เกิดการสร้างเสถียรภาพและสันติภาพที่ยั่งยืนในจังหวัดชายแดนใต้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์การต่อสู้ทางการเมืองของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง
2. เพื่อค้นหาปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการเมืองของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า ในการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนใต้
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนางานการเมืองของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า ในแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนใต้

ผลการวิจัย

สถานการณ์การต่อสู้ทางการเมืองของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ พบว่า สถานการณ์ดังกล่าวไม่เพียงแต่เป็นปัญหาด้านความมั่นคงเท่านั้น หากยังมีนัยทางการเมืองที่ซับซ้อน โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาถึงบทบาทและพฤติกรรมของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่ กลุ่มเหล่านี้ไม่ได้มีเป้าหมายเพื่อสร้างความหวาดกลัวเพียงอย่างเดียว แต่มีการพัฒนาแนวทางการเคลื่อนไหวในลักษณะที่ใกล้เคียงกับการต่อสู้ทางการเมือง เพื่อสร้างพื้นที่แห่งการต่อรองอำนาจกับรัฐไทย องค์ประกอบสำคัญของการเคลื่อนไหวเหล่านี้มีทั้งเชิงสัญลักษณ์ การเผยแพร่แนวคิด การจัดตั้งกลไกชุมชน และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสร้างเครือข่ายและสื่อสารกับสาธารณะ จากการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงได้ปรับเปลี่ยนยุทธวิธีจากการก่อเหตุในลักษณะความรุนแรงทางตรงไปสู่การใช้กลยุทธ์ทางการเมืองผ่านกลไกที่สอดแทรกในชุมชน การใช้วาทกรรมเชิงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และศาสนา เพื่อสร้างความชอบธรรมในการต่อต้านรัฐ และส่งเสริมแนวคิดแบ่งแยกดินแดนแบบค่อยเป็นค่อยไป ซึ่งมีเป้าหมายระยะยาว คือ การสร้างฐานมวลชนที่เห็นพ้องกับอุดมการณ์

การแยกตัว อันนำไปสู่การเรียกร้องสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเอง (Right to Self-Determination) การต่อสู้ของกลุ่มเหล่านี้ยังสะท้อนผ่านการบิดเบือนบทบาทของกฎหมายและสิทธิมนุษยชน โดยอ้างการละเมิดจากเจ้าหน้าที่รัฐเป็นเครื่องมือในการสร้างความชอบธรรมและปลุกกระดม ขณะเดียวกันมีการอาศัยช่องว่างของงานการเมืองภาครัฐที่ยังไม่สามารถเข้าถึงชุมชนในเชิงลึกหรือสร้างความเชื่อใจได้อย่างแท้จริง สถานการณ์ดังกล่าวจึงเปิดโอกาสให้กลุ่มผู้ไม่หวังดีเข้ายึดครองพื้นที่ทางการเมืองแบบไม่เป็นทางการ สร้างเครือข่ายสนับสนุนในระดับท้องถิ่นและภูมิภาค และค่อย ๆ ลดบทบาทของรัฐลงในสายตาของประชาชน

ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนางานการเมืองของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้าในการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าการดำเนินงานด้านการเมืองของหน่วยงานดังกล่าวยังประสบข้อจำกัดในหลายมิติ ทั้งในระดับโครงสร้าง แนวคิด และกระบวนการปฏิบัติ ประการแรก คือ ปัญหาเชิงโครงสร้างที่เกิดจากความไม่ชัดเจนในการแบ่งหน้าที่ ระหว่างหน่วยงานด้านความมั่นคง โดยเฉพาะระหว่าง กอ.รมน.ภาค 4 สน. กับศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งนำไปสู่ความซ้ำซ้อนและขาดการบูรณาการเชิงนโยบายในภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการเมืองและการพัฒนา ประการที่สอง คือ ข้อจำกัดด้านแนวคิดซึ่งสะท้อนถึงการขาดความเข้าใจในบริบทของการเมืองท้องถิ่น โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางศาสนาและวัฒนธรรมอย่างเด่นชัด เช่น ชุมชนมลายุมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งอัตลักษณ์ของประชาชนยังไม่ได้รับการบูรณาการเข้าสู่ยุทธศาสตร์ของรัฐอย่างแท้จริง นอกจากนี้ ยังปรากฏปัญหาด้านบุคลากรที่ขาดความเข้าใจในงานการเมืองระดับชุมชน ขาดทักษะด้านจิตวิทยามวลชน และยังคงยึดรูปแบบการปฏิบัติงานแบบทหารเป็นหลัก ซึ่งไม่สอดคล้องกับลักษณะของปัญหาที่ต้องอาศัยการสร้างควมไว้วางใจและพื้นที่ การเมืองที่ ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ประการสุดท้าย คือ การประเมินผลที่ยังคงให้น้ำหนักกับตัวชี้วัดเชิงปริมาณทางความมั่นคง เช่น จำนวนเหตุการณ์ที่ลดลงหรือจำนวนผู้ที่เข้าร่วมโครงการพาคืนคนดีสู่สังคม มากกว่าการวัดผลในเชิงคุณภาพทางการเมือง เช่น ระดับความเข้าใจ ทศนคติ และความไว้วางใจของประชาชนต่อรัฐ ซึ่งถือเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญต่อความสำเร็จของการสร้างสันติสุขในระยะยาว ดังนั้น หาก กอ.รมน.ภาค 4 สน. ไม่สามารถปรับปรุงยุทธศาสตร์และกลไกทางการเมือง

ให้ตอบสนองต่อบริบทเฉพาะของพื้นที่ได้ก็ยากที่จะบรรลุเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน

แนวทางการพัฒนางานการเมืองของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า ในแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนใต้ เป็นองค์ประกอบสำคัญในการเสริมสร้างความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีบริบททางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และศาสนาที่แตกต่างกันจากภูมิภาคอื่นของประเทศ โดยแนวทางการพัฒนาเหล่านี้มีพื้นฐานมาจากการวิเคราะห์ปัญหาเชิงโครงสร้าง การบริหารจัดการที่ซับซ้อน ตลอดจนการเคลื่อนไหวของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ แนวทางแรก คือ การพัฒนากลไกการเมืองแบบมีส่วนร่วม (Participatory Political Mechanism) ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อให้ประชาชนในพื้นที่มีบทบาทโดยตรงในการกำหนดนโยบาย วางแผน ตัดสินใจ และติดตามประเมินผลการดำเนินงานของภาครัฐ การมีส่วนร่วมนี้ไม่เพียงช่วยลดช่องว่างระหว่างรัฐกับประชาชน แต่ยังเสริมสร้างความไว้วางใจ ความเป็นเจ้าของในพื้นที่ และลดแรงต่อต้านจากกลุ่มที่เห็นต่างจากรัฐ แนวทางที่สอง คือ การเสริมสร้างขีดความสามารถของบุคลากรด้านการเมือง โดยมุ่งเน้นการพัฒนาเจ้าหน้าที่ของ กอ.รมน.ภาค 4 สน. ให้มีความรู้ความเข้าใจในบริบททางวัฒนธรรม ศาสนา และการเมืองในพื้นที่ ตลอดจนสามารถสื่อสารอย่างสร้างสรรค์และสันติ แนวทางที่สาม คือ การปรับโครงสร้างและระบบงานภายในองค์กร โดยเสนอให้มีหน่วยงานเฉพาะด้านการเมืองที่แยกออกจากภารกิจด้านความมั่นคงทางทหารอย่างชัดเจน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และลดภาพลักษณ์ของรัฐในฐานะผู้ใช้อำนาจเชิงบังคับ แนวทางที่สี่ คือ การส่งเสริมการสื่อสารสาธารณะเชิงกลยุทธ์ (Strategic Public Communication) เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง โปร่งใส และมีเป้าหมายในการสร้างความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างรัฐและประชาชน พร้อมทั้งใช้สื่อในระดับท้องถิ่นและผู้นำชุมชนเป็นช่องทางสำคัญในการเผยแพร่ข้อมูลที่เสริมสร้างสันติภาพ โดยแนวทางทั้งหมดควรตั้งอยู่บนหลักการของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมและยั่งยืน โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางของการปฏิบัติการและมุ่งสู่การสร้างสันติภาพเชิงโครงสร้างอย่างแท้จริงในจังหวัดชายแดนภาคใต้

บทสรุปและการวิเคราะห์

การดำเนินงานด้านงานการเมืองของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า ยังสะท้อนให้เห็นถึงข้อจำกัดเชิงโครงสร้างและกระบวนการที่ลึกซึ้ง ทั้งในด้านความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐ การจัดสรรภารกิจ

และความเข้าใจต่อบริบทพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีลักษณะอ่อนไหวเป็นพิเศษ งานการเมืองยังคงถูกวางอยู่ภายใต้กรอบความมั่นคงและการควบคุมของกองทัพ ทำให้กลไกเชิงพลเรือนไม่สามารถขับเคลื่อนบทบาทของตนได้อย่างมีเอกภาพ โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ และองค์กรปกครองท้องถิ่นที่ขาดความชัดเจน ส่งผลให้การดำเนินงานเกิดความซ้ำซ้อน และไม่สามารถสร้างการขับเคลื่อนเชิงยุทธศาสตร์อย่างต่อเนื่อง

ความท้าทายสำคัญอยู่ที่ความเข้าใจบริบทของมิติ ด้านสังคมและการเมืองเฉพาะของชุมชนมลายูมุสลิมที่มีอัตลักษณ์ วัฒนธรรม และภาษาเฉพาะ ซึ่งรัฐยังไม่สามารถเข้าถึงด้วยกลไกการเมืองที่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ทำให้การสื่อสารเชิงสันติภาพไม่สามารถตอบโต้ต่อวาทกรรมแบ่งแยกดินแดนได้ทันทั่วทั้งที่ ขณะเดียวกัน การพัฒนาศักยภาพบุคลากรยังเน้นด้านความมั่นคง มากกว่าความรู้ด้านการเมือง วัฒนธรรม เศรษฐกิจชุมชน และจิตวิทยามวลชน ส่งผลต่อความเชื่อมโยงทางความรู้สึกรัก และ ความไว้วางใจของประชาชน ในมิติ ด้านเศรษฐกิจ งานการเมืองที่ขาดประสิทธิภาพส่งผลให้การพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นไม่สามารถขับเคลื่อนไปได้อย่างเต็มรูปแบบ การขาดเอกภาพของนโยบายส่งผลให้โครงการฟื้นฟูเศรษฐกิจ สร้างงาน และลดความเหลื่อมล้ำ ไม่สามารถเชื่อมโยงกับความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง ขณะที่ ภาคเศรษฐกิจชายแดนต้องพึ่งพาเสถียรภาพทางการเมืองและความไว้วางใจในรัฐเป็นพื้นฐาน หากรัฐไม่สามารถสร้างความร่วมมือทางการเมืองกับประชาชนในพื้นที่ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจจะยังคงเปราะบาง และยากต่อการสร้างสันติภาพที่ยั่งยืน กล่าวโดยสรุปได้ว่า แนวทางพัฒนางานการเมืองเพื่อแก้ปัญหาชายแดนใต้ จำเป็นต้องมุ่งสู่การปรับบทบาทให้เป็นพลเรือนมากขึ้น เสริมสร้างกลไกการมีส่วนร่วม และบูรณาการการพัฒนาทางเศรษฐกิจควบคู่กับการสร้างความไว้วางใจ เพื่อให้เกิดสันติภาพและความมั่นคงทางเศรษฐกิจในระยะยาว

ทั้งนี้ ผลการวิจัยที่ได้นำเสนอข้างต้นเป็นส่วนหนึ่งของบทสรุปในประเด็นที่สำคัญ หากผู้อ่านมีความสนใจ ต้องการศึกษารายละเอียดเพิ่มเติม สามารถสืบค้นได้ตาม QR Code ที่แนบมาท้ายบทความนี้

บรรณานุกรม

- ปณิธาน วัฒนายากร. (2565). ขบวนการจัดตั้งกับความรุนแรงในพื้นที่ชายแดนใต้: แรงจูงใจ การขับเคลื่อน และแนวทางแก้ไข. สืบค้น 4 ธันวาคม 2568 จาก <https://ojs.lib.buu.ac.th/index.php/journalgsa/article/view/7783>
- ภควัด ทรบสอน. (2564). แนวทางการพัฒนางานการเมืองเพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาละเมิดสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ชายแดนใต้. สืบค้น 6 ธันวาคม 2568 จาก <http://www.awc.ac.th/storage/research/563.pdf>
- รุสดีหม์ หวันสู. (2565). กฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายความมั่นคงในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และพื้นที่ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา. สืบค้น 5 ธันวาคม 2568 จาก <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/PolscitujR/article/view/254643>
- สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ. (2563). ความท้าทายในจังหวัดชายแดนใต้. สืบค้น 5 ธันวาคม 2568 จาก <https://www.nsc.go.th/wp-content/uploads/Journal/article-00402.pdf>

ศึกษารายละเอียดของรายงานวิจัยได้ที่

แนวทางการบริหารจัดการด้านความมั่นคงพื้นที่ชายแดน : ศึกษาเฉพาะกรณีพื้นที่ชายแดนที่ติดกับประเทศเมียนมา

วิจัยโดย คณะผู้วิจัย จากศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์

สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

เรียบเรียงโดย ปภัสรา อินสิงห์

วิทยาการปฏิบัติการ

สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ชายแดน ส่งผลกระทบในหลากหลายมิติ อาทิ ความมั่นคงในเชิงยุทธศาสตร์ ปัญหาการลักลอบเข้าเมือง อาชญากรรมข้ามชาติ การค้ายาเสพติด การเคลื่อนไหวของกลุ่มติดอาวุธ ด้านสิ่งแวดล้อม และสุขภาพชุมชนชายแดนที่กระทบคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยตรง และกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ จึงควรมีการผลักดันด้านพรมแดนเพื่อเชื่อมต่อกับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ซึ่งจะช่วยเพิ่มมูลค่าการค้าชายแดน พิจารณาสีทธิประโยชน์ทางภาษีเพื่อดึงดูดการลงทุนในลักษณะอุตสาหกรรมการผลิตร่วม ตลอดจนสนับสนุนให้ธนาคารพาณิชย์ของไทยเปิดให้บริการธุรกรรมทางการเงินที่สะดวกและปลอดภัยในอำเภอชายแดน เพื่อรองรับการค้าชายของ SMEs และลดการพึ่งพาเงินนอกระบบ ทั้งนี้ รัฐบาลต้องตรวจสอบและควบคุมการไหลเวียนของเงินทุนข้ามแดนที่เกี่ยวข้องกับโครงการขนาดใหญ่เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดประเทศไทยกลายเป็นแหล่งฟอกเงิน

บทนำ

กระบวนการของการบริหารจัดการความมั่นคงตามแนวชายแดนในระยะประหว่งประเทศหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 หรือที่รู้จักกันว่า สงครามเย็น (Cold War) มีความสำคัญกับความมั่นคงของรัฐ โดยมุ่งเน้นการรักษาบูรณภาพแห่งดินแดนภายใต้ความสำคัญของรัฐชาติ การมีกองทัพที่เข้มแข็ง และการป้องกันภัยคุกคามทางทหารเป็นหลัก หรือความมั่นคงแบบดั้งเดิม (Common Security) เมื่อโลกเข้าสู่ยุคหลังสงครามเย็น ได้ถูกปรับเปลี่ยน ไปสู่กระบวนการของความมั่นคงใหม่ (New Paradigm) ที่มุ่งให้ความสำคัญตั้งแต่ความมั่นคงของมนุษย์ ไปจนถึงความมั่นคงของสังคมและชุมชน และไปสู่ความมั่นคงของรัฐ ดังนั้น ภายใต้กระบวนการของความมั่นคงใหม่นี้ ได้ให้ความหมายของความมั่นคงว่า เป็นความมั่นคงโดยร่วมมือกัน หรือ ความมั่นคงแบบองค์รวม จากการประเมินแนวโน้มสถานการณ์และปัญหาความมั่นคงชายแดนในระยะ 5 ปีที่อาจส่งผลกระทบต่อประเทศไทย พบว่า สถานการณ์ความไม่สงบทางการเมืองภายในประเทศรอบบ้าน มีแนวโน้มยึดเยื้อรุนแรง และขยายตัวเพิ่มมากขึ้น อาจนำไปสู่ภาวะไร้เสถียรภาพภายในประเทศทั้งในด้านการเมืองและเศรษฐกิจ และอาจทำให้เกิดการแทรกแซงจากประเทศมหาอำนาจภายนอก ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อไทย ทั้งในด้านการบริหารจัดการภายใน เช่น การบริหารจัดการผู้หลบหนีเข้าเมือง การปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติ และด้านภาพลักษณ์ในระดับนานาชาติ

สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาเป็นประเทศที่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศไทยยาวที่สุด ครอบคลุมพื้นที่ 10 จังหวัด ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ตาก กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และระนอง สถานการณ์ความมั่นคงพื้นที่ชายแดนที่ติดกับประเทศเมียนมาในปัจจุบัน ยังคงเผชิญภัยคุกคามด้านความมั่นคงอย่างต่อเนื่อง โดยพบว่า จังหวัดที่มีพื้นที่ชายแดนติดกับประเทศเมียนมาในพื้นที่ภาคเหนือ ได้แก่ ตาก เชียงใหม่ และเชียงราย มีการเกิดขึ้นของโครงการชเวทโก (Shwe Kokko) ซึ่งเป็นโครงการลงทุนทางเศรษฐกิจของจีนขนาดใหญ่ในเขตรัฐกะเหรี่ยง เมืองเมียวดี ประเทศเมียนมา พื้นที่ชายแดนที่ติดกับประเทศเมียนมาในพื้นที่ภาคตะวันตกและภาคใต้ ได้แก่ กาญจนบุรี ราชบุรี ระนอง และประจวบคีรีขันธ์ ยังได้รับผลกระทบจากการสู้รบระหว่างรัฐบาลเมียนมากับชนกลุ่มน้อยบริเวณชายแดน เนื่องด้วยสภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นป่าเขา พื้นที่ชายแดนมักเป็นพื้นที่ที่เข้าถึงได้ยาก ความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมอยู่ในระดับต่ำ จึงมีความจำเป็นในการพัฒนาพื้นที่ชายแดนให้มีความเจริญทัดเทียมพื้นที่อื่น ๆ โดยดำเนินการควบคู่ไปกับความมั่นคงของชาติ นอกจากนี้ พื้นที่ชายแดนยังมีความสำคัญในฐานะที่เป็นปราการด่านแรกในการป้องกันภัยคุกคามความมั่นคง รวมทั้งมิติด้านเศรษฐกิจ ในฐานะที่พื้นที่ชายแดนเป็นแหล่งสร้างความมั่งคั่งให้กับรัฐ ดังนั้น ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ เล็งเห็นว่าการบริหารจัดการภัยคุกคามความมั่นคงตามแนวชายแดน โดยเฉพาะกรณีพื้นที่ชายแดนที่ติดกับ

ประเทศเมียนมา เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาให้สามารถตอบสนองต่อสถานการณ์และสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงที่เปลี่ยนแปลงไป จึงได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการด้านความมั่นคงในพื้นที่ชายแดน : ศึกษาเฉพาะกรณีพื้นที่ชายแดนที่ติดกับประเทศเมียนมา”

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงในพื้นที่ชายแดนที่ติดกับประเทศเมียนมา
2. เพื่อศึกษาบทบาทของไทยในการขับเคลื่อนความร่วมมือด้านความมั่นคงในพื้นที่ชายแดนที่ติดกับประเทศเมียนมา

ผลการวิจัย

1. สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงในพื้นที่ชายแดนที่ติดกับประเทศเมียนมา

1) มิติด้านการเมือง ได้แก่

(1) ความไม่สงบในประเทศเมียนมาหลังจากกองทัพเมียนมาที่นำโดยพลเอกอาวุโส มิน อ่อง ไหล่ ได้ทำการรัฐประหาร ส่งผลให้เกิดการประท้วงพร้อมทั้งแสดงออกเชิงสัญลักษณ์แบบต่าง ๆ จากประชาชน นักศึกษา และข้าราชการ ที่ไม่เห็นด้วยจากการทำรัฐประหาร จึงนำมาสู่การเรียกร้องประชาธิปไตย โดยตั้งกลุ่มอารยะขัดขืน (Civil Disobedience Movement: CDM) เป็นกองทัพพิทักษ์ประชาชน (People's Defence Force: PDF) เพื่อต่อสู้กับทหารเมียนมาและกลุ่มที่ทหารเมียนมาให้การสนับสนุน

(2) การแทรกแซงจากชาติมหาอำนาจ เห็นได้จากมหาอำนาจตะวันตกได้สนับสนุนเงินทุน อาวุธยุทโธปกรณ์ และการฝึกทางยุทธวิธีให้กับกลุ่ม PDF และกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ โดยอาวุธยุทโธปกรณ์เหล่านี้บางส่วนได้ลักลอบนำเข้ามาทางชายแดนของประเทศไทย อีกทั้งฝ่ายรัฐบาลทหารเมียนมาก็ได้รับการสนับสนุนจากประเทศมหาอำนาจโดยเฉพาะจีนกับรัสเซีย ซึ่งหากประเทศมหาอำนาจต่าง ๆ ยังเข้าแทรกแซงและให้การสนับสนุนรัฐบาลเมียนมาและกลุ่มต่าง ๆ ที่สู้รบกับรัฐบาลเมียนมาอยู่ จะทำให้แนวโน้มความไม่สงบในเมียนมายืดเยื้อต่อไป

(3) ปัญหาการปักปันเขตแดนในบางพื้นที่ที่ยังไม่แล้วเสร็จ เนื่องจากไทยและเมียนมายังมีพื้นที่บางพื้นที่ที่ยังไม่สามารถปักปันเขตแดนได้เนื่องจากการยึดถือแผนที่คนละฉบับและเส้นเขตแดนต่างกัน จนเกิดความทับซ้อนในหลายพื้นที่ เช่น เกาะกลางแม่น้ำเมย เขตแดนบริเวณแม่น้ำสาย-แม่น้ำรวก

2) มิติด้านการทหาร ได้แก่

(1) การสู้รบบริเวณชายแดนระหว่างรัฐบาลทหารเมียนมากับกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ โดยเฉพาะในรัฐกระเหรี่ยงที่มีปัญหาการสู้รบระหว่างชนกลุ่มน้อยติดอาวุธหลายกลุ่ม และยังมีบริเวณรัฐฉานที่ติดจังหวัดภาคเหนือของไทยก็มีการสู้รบของกองกำลังติดอาวุธกับทหารเมียนมา ซึ่งผลกระทบทั้งด้านเศรษฐกิจ ความมั่นคงและด้านสังคม แต่จังหวัดอื่น ๆ ที่ติดเทือกเขาตะนาวศรี เช่น ประจวบคีรีขันธ์ และระนองที่ติดกับเกาะสอง เขตหวายไม่มีปัญหาการสู้รบกับชนกลุ่มน้อย

(2) การลักลอบค้าอาวุธสงคราม บริเวณชายแดนไทย-เมียนมา เพื่อนำไปให้ชนกลุ่มน้อยติดอาวุธในการต่อสู้กับทหารเมียนมา โดยขนส่งผ่านช่องทางธรรมชาติตามแนวชายแดน ซึ่งเป็นปัญหาที่ซับซ้อนและเชื่อมโยงกับอาชญากรรมอื่น ๆ ด้วย

3) มิติด้านสังคม ได้แก่

(1) การอพยพข้ามแดนของผู้หนีภัยความไม่สงบชาวเมียนมา ทำให้พื้นที่ชายแดนไทยต้องจัดพื้นที่ปลอดภัยชั่วคราวโดยใช้งบประมาณของจังหวัด ซึ่งหากในอนาคตมีผู้หนีภัยความไม่สงบชาวเมียนมาจำนวนมากขึ้นอาจเกินกำลังในการบริหารจัดการของจังหวัด และความยืดหยุ่นของสถานการณ์ภายในเมียนมาทำให้ประเทศไทยเป็นเป้าหมายของผู้หนีภัยความไม่สงบจากเมียนมา

(2) การเติบโตอย่างรวดเร็วของโครงการชเวทโก (Shwe Kokko) ทำให้เกิดการไหลเวียนของเงินทุนจากจีนสู่พื้นที่ชายแดนไทย-เมียนมา ได้แก่ คาสโนตามแนวชายแดนเมียนมาซึ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวจีนที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย และยังเป็นแหล่งรวมของเครือข่ายอาชญากรรมข้ามชาติให้เข้ามาในพื้นที่ ในพื้นที่ชายแดนที่ติดกับประเทศเมียนมาพบการหลอกลวงแรงงานที่มีทักษะทางเทคโนโลยีสูงทั้งชาวไทยและต่างชาติเข้ามาในพื้นที่ในด้านภัยจากการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคใน Skwe Kokko ทำให้เกิดการกีดเซาะของตลิ่งลำน้ำเมยในกรณีที่มีการขอเปิดท่าข้ามฝั่งไทยเพิ่มเติม อาจทำให้หน่วยงานด้านความมั่นคงในพื้นที่ขาดแคลนบุคลากร

(3) การเรียกร้องเชิงสัญลักษณ์ทางการเมืองของชาวเมียนมา สร้างความไม่สบายใจให้กับคนในพื้นที่ในเรื่องความไม่ปลอดภัย และอาจเปิดช่องให้องค์กรระหว่างประเทศเข้ามาแสวงประโยชน์จากประเทศไทย

(4) ปัญหายาเสพติดและการเปลี่ยนรูปแบบการขนส่งยาเสพติดตามแนวชายแดน แฝงเข้ามาใช้ระบบโลจิสติกส์ของผู้ให้บริการขนส่งเอกชน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อประชาชนและสังคมในวงกว้าง

(5) การลักลอบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายตามแนวชายแดนรอบใหม่หลังเหตุการณ์รัฐประหารในเมียนมา จากความต้องการแรงงานในประเทศไทย ทำให้ยังคงมีการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

(6) ปัญหาการศึกษาตามแนวชายแดน เนื่องจากอาคารเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนมักตั้งอยู่ในเขตปะทะระหว่างชนกลุ่มน้อยกับรัฐบาลเมียนมา จึงต้องปรับเป็นพื้นที่ปลอดภัยสำหรับรองรับคนไทยตามแนวชายแดน ซึ่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาในพื้นที่ และสร้างความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในพื้นที่ห่างไกลเพิ่มขึ้น

(7) ปัญหาสาธารณสุขตามแนวชายแดน เช่น ปัญหาโรคติดต่อ โรคอุบัติใหม่

(8) การลักลอบนำเข้าสัตว์-ซากสัตว์ตามแนวชายแดน

4) มิติด้านเทคโนโลยี ได้แก่

(1) การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการกระทำผิดกฎหมาย โดยมีการใช้โดรนในการตรวจสอบพื้นที่ของผู้ค้ายาเสพติดก่อนที่จะมีการลักลอบขนยาเสพติดตามแนวชายแดน

(2) อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีที่ได้รับจากหน่วยเหนือยังไม่ตอบสนองต่อการปฏิบัติหน้าที่ภารกิจในพื้นที่ โดยโดรนที่ได้รับยังเป็นรุ่นที่ยากต่อการใช้งาน

(3) เมื่อแต่ละหน่วยงานมีการปรับย้ายในระดับบุคลากร เนื่องจากไม่มีการถ่ายทอดจึงทำให้องค์ความรู้ทางเทคโนโลยีขาดช่วงไป

(4) อุปกรณ์ในการสนับสนุนการเฝ้าระวังบริเวณชายแดนไม่เพียงพอ โดยหน่วยงานที่ดูแลมีกำลังพลไม่เพียงพอต่อการเฝ้าระวังตามแนวชายแดน ทำให้เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติภารกิจ

(5) การใช้โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีจากฝั่งไทยในการก่ออาชญากรรมทางเทคโนโลยี ทำให้ยากต่อการติดตามผู้กระทำความผิดจากฝั่งเมียนมา

(6) เครือข่ายอินเทอร์เน็ตไม่ครอบคลุมในหลายพื้นที่บริเวณชายแดน ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในพื้นที่

(7) การตั้งฐานการพนันออนไลน์บริเวณชายแดนทำให้เกิดบ่อนคาสีโนและเกิดการหลอกลวงออนไลน์เพิ่มมากขึ้น

(8) การใช้เทคโนโลยีในการผลิตยาเสพติดที่ทันสมัยมากขึ้น จากสถานการณ์ความไม่สงบในประเทศเมียนมากระตุ้นให้กลุ่มผู้ผลิตเร่งการผลิตและลำเลียงยาเสพติดออกมาเป็นจำนวนมาก

(9) อุปสรรคจากการทำลายอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีของสัตว์ป่า โดยเฉพาะอุปกรณ์จำพวกกล้องวงจรปิดที่ตั้งไว้ในป่าเพื่อตรวจตราการกระทำความผิด

5) มิติด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

(1) การสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งตามแนวชายแดนเพื่อแก้ปัญหาคู่อการสูญเสียดินแดนจากน้ำกัดเซาะหรือพังทลายของตลิ่ง ส่งผลให้ปริมาณป่าไม้ตามแนวชายแดนลดลงจำนวนมาก

(2) การประท้วงของประชาชนจากผลกระทบของการระเบิดเกาะแก่ง ซึ่งเกิดการคัดค้านในหลายภาคส่วน รวมถึงภาคประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ

(3) ปัญหามลภาวะทางอากาศข้ามแดน

(4) การลักลอบตัดไม้ของกลุ่มนายทุน บุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อใช้ในเชิงเศรษฐกิจ เช่น การผลิตไม้แปรรูป

(5) การลักลอบค้าสัตว์ป่าสงวนบริเวณชายแดน

(6) ปัญหาไฟป่า พบปัญหาการลักลอบเผาป่าเพื่อหาของป่าในพื้นที่ ฯลฯ

(7) การบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อทำการเกษตรและที่อยู่อาศัย

(8) ปัญหาขยะและการบริหารจัดการขยะที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ จากปัญหาการลักลอบเข้าเมืองหรือการเดินทางของนักท่องเที่ยวมายังฝั่งไทย และการยังไม่มีระบบการบริหารจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ

6) มิติด้านเศรษฐกิจ ได้แก่

(1) การค้าชายแดนไทย-เมียนมาได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ Covid-19 และสถานการณ์ทางการเมืองในเมียนมา โดยมีการซื้อ-ขายบริเวณชายแดนลดลง และรัฐบาลเมียนมามีการลดการนำเข้าสินค้าอุปโภคบริโภคบางชนิดเพื่อเป็นการพึ่งตนเองจากภายใน

(2) จากสถานการณ์ความไม่สงบในประเทศเมียนมาทำให้ภาวะเศรษฐกิจหยุดชะงัก จึงมีการลักลอบมาเป็นแรงงานในประเทศไทย

(3) การพัฒนาทางเศรษฐกิจในพื้นที่ที่มีความเชื่อมโยงกับอาชญากรรมอื่น ๆ เช่น ปัญหาผู้ไม่มีสิทธิ์ทางทะเบียนราษฎรที่หลบหนีเข้าเมืองแต่ต้องการได้สิทธิ์จึงหาวิธีการให้ได้มาโดยไม่ชอบธรรม เช่น การแสวงประโยชน์จากเจ้าหน้าที่รัฐ

(4) การเข้ามาลงทุนของผู้ประกอบการ/นักลงทุนชาวจีน ทำให้รายได้ไม่ส่งมาสู่ท้องถิ่น

(5) การเร่งพัฒนาระบบคมนาคมในเมียนมาที่ส่งผลการนำเข้ารถยนต์ทั้งถูกกฎหมายและผิดกฎหมายเพิ่มมากขึ้น โดยพบว่าเมียนมามีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

ทางคมนาคมที่สะดวกมากขึ้น ส่งผลต่อความต้องการนำเข้ารถยนต์ทั้งถูกกฎหมายและผิดกฎหมายเป็นจำนวนมาก

(6) สถานการณ์ความไม่สงบในเมียนมาส่งผลกระทบต่อการค้าขายเคลื่อนที่ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของไทย เนื่องจากความกังวลในสถานการณ์ในพื้นที่และระบบโลจิสติกในการส่งออกสินค้าไปเมียนมาไม่สามารถทำได้ ส่งผลให้ผู้ประกอบการฝั่งไทยต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายจำนวนมาก และผู้ประกอบการในพื้นที่ยังพบอุปสรรคจากการไม่สามารถใช้ระบบการเงินและธนาคารได้ตามช่องทางปกติทำให้มีอุปสรรคต่อการค้าระหว่างประเทศ

(7) สถานการณ์ความไม่สงบในเมียนมา ทำให้นักท่องเที่ยวยังกังวลถึงความปลอดภัยในพื้นที่ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการท่องเที่ยวชุมชน

(8) จากสถานการณ์ Covid-19 และหลังเหตุการณ์รัฐประหารส่งผลให้ผู้ประกอบการฝั่งไทยที่ประกอบธุรกิจในพื้นที่ได้รับผลกระทบ ไม่สามารถจ้างแรงงานจากฝั่งเมียนมา ทำให้ขาดแคลนแรงงานเมียนมา

7) มิติด้านภาวะผู้นำ ได้แก่

(1) การสืบทอดอำนาจของผู้นำกลุ่มชาติพันธุ์ในลักษณะเครือญาติ ซึ่งบางพื้นที่ผู้นำกลุ่มชาติพันธุ์มีความเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ส่งผลให้สถานการณ์ด้านยาเสพติดในพื้นที่ชายแดนยังคงอยู่

(2) การเปลี่ยนแปลงผู้นำทางการเมือง (ผู้นำรัฐบาล) ส่งผลให้สถานการณ์ในพื้นที่รุนแรงมากขึ้น โดยเฉพาะบริเวณพื้นที่พระเจดีย์สามองค์ บริเวณเมืองพญาทองซูฝั่งประเทศเมียนมา ทำให้เกิดผลกระทบจากผู้นิยัความไม่สงบชาวเมียนมาเข้ามาประเทศไทย

2. บทบาทของไทยในการขับเคลื่อนความร่วมมือด้านความมั่นคงในพื้นที่ชายแดนที่ติดกับประเทศเมียนมา

1) มิติด้านการเมือง ได้แก่

(1) ภาครัฐ หน่วยงานความมั่นคงและกองทัพควรดำรงความต่อเนื่องในการรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับรัฐบาลเมียนมา เช่น มีการประชุมเพื่อรับมือกับความท้าทายที่เกิดขึ้น

(2) ภาครัฐควรสนับสนุนให้เกิดความสงบในเมียนมาและผลักดันให้ดำเนินการตามฉันทามติ 5 ข้อของอาเซียน (Five-Point Consensus) ได้แก่ (1) การยุติความรุนแรงในเมียนมาจะต้องมีขึ้นโดยทันที (2) การเจรจาที่สร้างสรรค์ระหว่างทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อหาทางออกอย่างสันติ (3) ผู้แทนพิเศษของประธานอาเซียนจะอำนวยความสะดวกเป็นสื่อกลางของกระบวนการเจรจาโดยความช่วยเหลือของเลขาธิการอาเซียน (4) อาเซียนช่วยเหลือด้าน

มนุษยธรรมแก่เมียนมาผ่านศูนย์ประสานงานอาเซียนเพื่อความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและจัดการด้านภัยพิบัติ และ (5) ผู้แทนพิเศษของประธานอาเซียนและคณะจะเดินทางไปเยือนเมียนมาเพื่อพบปะกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเน้นการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและสิทธิมนุษยชน มีจัดตั้งพื้นที่พักพิงชั่วคราวให้แก่ผู้ลี้ภัยของอาเซียนให้มีความคืบหน้าให้มากที่สุด

(3) ภาครัฐควรดำเนินการจัดระเบียบพื้นที่ที่มีเงื่อนไขกับปัญหาความมั่นคงหรือควบคุมการใช้พื้นที่ที่มีปัญหาเส้นเขตแดนทับซ้อน เพื่อลดการเผชิญหน้าหรือการกระทบกระทั่งกับประเทศเมียนมา

2) มิติด้านทหาร ได้แก่

(1) ควรบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในเรื่องแผนกำลังพล ทรัพยากร และข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ พร้อมทั้งเตรียมความพร้อมในการรับมือกับการสู้รบบริเวณชายแดน หากสถานการณ์รุนแรงมากขึ้น ด้วยการฝึกจำลองสถานการณ์ เช่น การจัดทำ War room เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนได้เตรียมรับมือกับสถานการณ์ที่เป็นผลกระทบกับประเทศไทย

(2) การขับเคลื่อนนโยบายด้านความมั่นคงให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ของปัญหาภัยคุกคามความมั่นคงในพื้นที่ชายแดน และให้สอดคล้องกับการดำเนินการของทุกภาคส่วน

(3) ส่งเสริมความร่วมมือกับประเทศเมียนมา ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

3) มิติด้านสังคม ได้แก่

(1) หน่วยงานรัฐควรสนับสนุนการขับเคลื่อนกิจกรรมคู่ขนานระหว่างประเทศร่วมกัน เพื่อช่วยส่งเสริมความร่วมมือด้านความมั่นคงในพื้นที่ชายแดน

(2) สนับสนุนการเพิ่มศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่ชายแดนให้สามารถจัดการปัญหาด้านความมั่นคงภายในพื้นที่ได้ด้วยตนเอง

(3) พิจารณาอนุมัติงบประมาณสำหรับการให้ความช่วยเหลือประชาชนของเมียนมาตามหลักสิทธิมนุษยธรรมในพื้นที่ชายแดนเพิ่มเติม

(4) กระชับความร่วมมือระหว่างประเทศในการร่วมกันแก้ไขปัญหาภัยคุกคามข้ามแดน

4) มิติด้านเทคโนโลยี ได้แก่

(1) ควรสนับสนุนอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น Anti-drone เพื่อสกัดกั้นโดรนผิดกฎหมายตามแนวชายแดน

(2) ส่งเสริมการพัฒนาดาวเทียม โดยเฉพาะระบบดาวเทียมนำทางเพื่อเป็นการระบุตำแหน่งของผู้กระทำผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพและแม่นยำ

(3) อุปกรณ์ที่หน่วยงานได้รับควรใช้งานได้ง่าย ไม่ซับซ้อน และอนุญาตให้หน่วยปฏิบัติในพื้นที่สามารถจัดหาอุปกรณ์สำหรับซ่อมบำรุงได้เอง โดยไม่ต้องรอตตามวงรอบปีงบประมาณ

(4) ควรสนับสนุนงบประมาณในการซ่อมบำรุงอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีในการเฝ้าระวังเพิ่มเติม

(5) ควรบูรณาการหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี เพื่อแก้ปัญหาเรื่องอินเทอร์เน็ตที่ไม่ครอบคลุมในพื้นที่ชายแดน

(6) ควรสร้างระบบหรือช่องทางในการประสานข้อมูล และเชื่อมโยงฐานข้อมูลระหว่างสองประเทศผ่านกลไกขับเคลื่อนที่มีพื้นที่

(7) หน่วยงานความมั่นคงในพื้นที่ควรใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ เช่น Facebook เพื่อกระจายข่าวสารและเพิ่มช่องทางการสื่อสารให้กับประชาชนได้อย่างรวดเร็ว

5) มิติด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

(1) ภาครัฐควรปรับปรุง แก้ไข กฎ/ระเบียบให้ประชาชนตามแนวชายแดนสามารถใช้ประโยชน์จากพื้นที่ร่วมกัน เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาเสพติด

(2) ส่งเสริมการเจรจาและการทำข้อตกลงร่วมกันในการไม่บุกรุกพื้นที่ป่าหรือเผาป่า

(3) การพัฒนาพื้นที่แบบครอบคลุมโดยที่ยังคงมุ่งเน้นให้ประชาชนในพื้นที่สามารถอยู่ร่วมกันได้ โดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ

(4) สร้างความตระหนักให้ผู้ประกอบการมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมโดยรวม

(5) ดำเนินโครงการเสริมสร้างความรู้และจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติของไทยและประเทศเพื่อนบ้าน

(6) สร้างความชัดเจนในการกำหนดแนวทางด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ครอบคลุม

(7) สร้างความเข้าใจให้ประชาชนทั้งสองประเทศในการรักษาสภาพแวดล้อมร่วมกัน

6) มิติด้านเศรษฐกิจ ได้แก่

(1) พัฒนาความร่วมมือของสถาบันการเงินในอำเภอชายแดนทั้งสองประเทศ ให้สามารถดำเนินธุรกรรมทางการเงินได้อย่างสะดวกและปลอดภัย

(2) การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่โดยไม่เป็นอุปสรรคต่อความมั่นคง ด้วยการส่งเสริมการค้าการลงทุนผ่านทางจุดผ่านแดนถาวร จุดผ่อนปรน จุดผ่านแดนชั่วคราวเพื่อการท่องเที่ยว และพื้นที่เขตเศรษฐกิจของไทยและเมียนมา

(3) ผลักดันยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวและส่งเสริมการเกษตรท่องเที่ยว เพื่อเป็นทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพสินค้า ผลิตภัณฑ์ และศักยภาพคนในชุมชน

7) มิติด้านภาวะผู้นำ ได้แก่

(1) การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับประชาชนตามแนวชายแดนของทั้งสองประเทศให้ใกล้ชิดกัน เพื่อลดเงื่อนไขต่าง ๆ ภายใต้การมีทัศนคติที่ดีต่อรัฐ

(2) สนับสนุนการดำเนินการของรัฐ เพื่อสร้างเสถียรภาพตามแนวชายแดน

(3) สนับสนุนการดำเนินการของรัฐ เพื่อตอบสนอง Road map ของเมียนมา ที่มุ่งไปสู่การเลือกตั้ง และการทำข้อยุติการสู้รบ

บทสรุปและวิเคราะห์

สถานการณ์พื้นที่ชายแดนไทย-เมียนมา ที่ไม่สงบจึงมีผู้ลี้ภัยเมียนมา แรงงานข้ามชาติผิดกฎหมายเข้ามาในประเทศไทย และยังเกิดปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติและปัญหาสิทธิมนุษยชน ส่งผลให้เกิดความเปราะบางในพื้นที่ชายแดน ทั้งในมิติความมั่นคง การพัฒนาเศรษฐกิจ ความเหลื่อมล้ำทางสังคม ตลอดจนการเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐานของประชาชนผู้ได้รับผลกระทบในพื้นที่

จากสถานการณ์ดังกล่าว ประเทศไทยจึงควรดำเนินการต่าง ๆ ดังนี้

1) เฝ้าระวังและควบคุมพื้นที่ชายแดนอย่างเข้มงวด โดยการป้องกันการลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมายควรเพิ่มการลาดตระเวนโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่

2) ส่งเสริมด้านการทูต การเจรจาเพื่อแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธี และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ ผลักดันให้เกิดการดำเนินการตามฉันทามติ 5 ข้อของอาเซียน

3) สภาผู้แทนราษฎร ควรสนับสนุนและทบทวนการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ การค้าชายแดนอย่างยั่งยืนให้มีความสอดคล้องกับสภาพความมั่นคง เพื่อสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในพื้นที่ชายแดน โดยควรผลักดันการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zones: SEZs) เพื่อส่งเสริมการค้า การลงทุน และการจ้างงาน พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งการใช้กลไกเขต

เศรษฐกิจพิเศษในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชายแดนซึ่งจะเป็นการสร้างโอกาสให้ SMEs ไทยในการขยายธุรกิจไปยังต่างประเทศ นอกจากนี้ รัฐบาลควรใช้กลยุทธ์ดึงดูดเงินลงทุนทั้งในและต่างประเทศโดยให้สิทธิประโยชน์ที่มีความเหมาะสม สนับสนุนและส่งเสริม SMEs ไทยโดยการให้สิทธิประโยชน์ที่เหมาะสม อาทิ มาตรการลดหย่อนภาษี

ทั้งนี้ ผลการวิจัยที่ได้นำเสนอไปข้างต้นเป็นส่วนหนึ่งของบทสรุปในประเด็นที่สำคัญ หากผู้อ่านมีความสนใจต้องการศึกษารายละเอียดเพิ่มเติม สามารถสืบค้นได้ตาม QR Code ที่แนบมาท้ายบทความนี้

บรรณานุกรม

- เขตเศรษฐกิจพิเศษ : แรงขับเคลื่อนการค้าชายแดนและ SMEs ไทย. (2568). สืบค้น 30 มิถุนายน 2568 จาก <https://www.prd.go.th/th/content/category/detail/id/31/iid/363713>
- คณะนักวิจัยฯ กองภูมิภาคศึกษา ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ (2566). แนวทางการบริหารจัดการด้านความมั่นคงพื้นที่ชายแดน : ศึกษาเฉพาะกรณีพื้นที่ชายแดนที่ติดกับประเทศเมียนมา. สืบค้น 30 มิถุนายน 2568 จาก https://sscthailand.org/uploads_ssc/research_202405131715570216187062.pdf
- ยุทธพงศ์ ปิ่นอนงค์. (ตุลาคม 2566). บทบาทกระทรวงต่างประเทศของไทยกรณีปัญหาวิกฤตในประเทศพม่า. สืบค้น 27 มกราคม 2569 จาก <https://library.parliament.go.th/th/radioscript/rr2566-oct2>

ศึกษารายละเอียดของรายงานวิจัยได้ที่

รูปแบบการแก้ไขปัญหาการค้าชายแดนไทยกับความมั่นคงของชาติ เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว

วิจัยโดย สายจิตร์ ชัยชนะ, วิจิตรา ศรีสอน
และสัณฐาน ชยนนท์
เรียบเรียงโดย จันทมร สีหาบุญลี
วิทยาการชำนาญการพิเศษ

CBS คือ 1. การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ของชาติและการบูรณาการระหว่างหน่วยงานของรัฐ (C = Complement) 2. สร้างบรรยากาศทางธุรกิจที่ดึงดูดการลงทุนจากภายในประเทศ ภูมิภาค และนานาชาติ (B = Business climate) และ 3. มุ่งเน้นอุตสาหกรรมระดับภูมิภาคในการเสริมสร้างทักษะแรงงาน ใช้การบูรณาการระหว่างภาครัฐและเอกชนของทั้ง 2 ประเทศ (S = Sector strategies)

บทนำ

รัฐบาลประกาศให้จังหวัดสระแก้วเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เนื่องจากมีชายแดนติดกัมพูชาและเป็นระเบียงเศรษฐกิจตอนใต้ที่เชื่อมโยงไทย-กัมพูชา-เวียดนาม สระแก้วประสบปัญหาบริเวณจุดผ่านแดนถาวรคลองลึก เนื่องจากมีความแออัดมาก เพราะมีรถบรรทุกสินค้าผ่านเข้าออกไม่ต่ำกว่า 300 คันต่อวัน และประชาชนทั้งชาวไทยและกัมพูชาต้องการผ่านด่านจำนวนมาก ขณะเดียวกัน พบว่าบริเวณพื้นที่ชายแดนมีจุดวางระเบิดกระจายอยู่บางส่วน ประกอบกับจังหวัดสระแก้วถือเป็นพื้นที่ที่มีความอ่อนไหวด้านความมั่นคงที่มีการเชื่อมโยงกับภูมิภาค (ASEAN Connectivity) จึงกลายเป็นช่องว่างให้เกิดการทำผิดกฎหมายได้ง่าย อย่างไรก็ตาม หากต้องการให้เศรษฐกิจชายแดนเจริญเติบโตเพิ่มมากขึ้น การเปิดด่านเป็นสิ่งจำเป็น และย่อมส่งผลกระทบต่อความมั่นคงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ขณะเดียวกันถ้ามีการปิดด่านการค้าชายแดน ปัญหาความมั่นคงอาจจะน้อยลง แต่จะมีผลกระทบด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนทั้งชาวไทยและชาวกัมพูชา ปัจจุบันความมั่นคงชายแดนมีขอบเขตที่ขยายวงกว้างมากขึ้นจากมิติอื่น ๆ เช่น เศรษฐกิจ สังคม จิตวิทยา การเมือง สิ่งแวดล้อม ภาวะโลกร้อน ผู้ลี้ภัยที่ไม่พึงประสงค์ และปัญหาอื่น ๆ อีกมาก ปัญหาเหล่านี้ อาจกลายเป็นประเด็นของความขัดแย้งโดยตรง จะส่งผลกระทบต่อความเสื่อมถอยทางเศรษฐกิจ และความไม่มีเสถียรภาพทางการเมือง

นอกจากนี้ ปัญหาการค้าชายแดนไทย-กัมพูชาในเขตเศรษฐกิจ จังหวัดสระแก้ว ยังมีปัญหาเชิงโครงสร้าง ได้แก่ ระบบโลจิสติกส์ กฎระเบียบการค้าชายแดน สกุลเงิน

ช่องทางด่านถาวรมีจำนวนน้อย และการพัฒนาที่ไม่เท่าเทียมกันของทั้งสองประเทศ ดังนั้น ปัญหาความมั่นคงของชาติ ในเขตเศรษฐกิจจังหวัดสระแก้ว แสดงให้เห็นว่ามีทั้งมิติด้านการเมือง มิติด้านเศรษฐกิจ และมิติทางสังคม จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาบริบทการค้าชายแดนไทยกับปัญหาการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา ในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว เพื่อนำไปสู่แนวทางการแก้ไขปัญหาการค้าชายแดนไทยและนำไปสู่ความมั่นคงของชาติโดยเฉพาะในเขตเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดสระแก้ว และการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ เพื่อศึกษารูปแบบการแก้ไขปัญหาการค้าชายแดนไทยกับความมั่นคงของชาติ เขตเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดสระแก้วที่เหมาะสมในการนำมาพัฒนาปรับปรุงการค้าชายแดนไทยให้มีกรอบความร่วมมือและความเชื่อมโยงต่าง ๆ ในระดับภูมิภาคและช่วยส่งเสริมการค้าชายแดนไทย-กัมพูชาสามารถเพิ่มมูลค่าการค้าได้อย่างมหาศาล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทการค้าชายแดนไทยกับปัญหาการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา ในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว
2. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการค้าชายแดนไทยกับความมั่นคงของชาติ ในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว
3. เพื่อหารูปแบบการแก้ไขปัญหาการค้าชายแดนไทยกับความมั่นคงของชาติ เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว

ผลการวิจัย

บริบทการค้าชายแดนไทยกับปัญหาการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดสระแก้ว พบว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดสระแก้ว เป็นศูนย์กลางของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของสินค้าไทย สร้างแรงกระตุ้นและการรับรู้ของนักลงทุน ให้สามารถกำหนดแผนการลงทุนในพื้นที่หรือวางแผนทางการค้า ซึ่งเป็นการเพิ่มโอกาสทางการค้าระหว่างกัน ด้วยการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ การจ้างงานเพิ่มขึ้น การสร้างการกระจายรายได้

แนวทางการแก้ไขปัญหาการค้าชายแดนไทยกับความมั่นคงของชาติในเขตเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดสระแก้ว พบปัญหา ได้แก่ เจ้าหน้าที่ที่ไม่เพียงพอต่อการให้บริการขาดความรู้ในการทำงาน ทำงานไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ปัญหาสกุลเงิน ช่องทางด้านถาวรมีจำนวนน้อย กฎระเบียบการค้าชายแดน ขาดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะถนน เส้นทางคมนาคมขนส่ง และระบบโลจิสติกส์

สำหรับรูปแบบการแก้ไขปัญหาการค้าชายแดนไทยกับความมั่นคงของชาติ เขตเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดสระแก้ว ควรใช้รูปแบบ CBS คือ 1. การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจะต้องเป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์ของชาติและการบูรณาการระหว่างหน่วยงานของรัฐ (C = Complement) 2. สร้างบรรยากาศทางธุรกิจที่ดึงดูดการลงทุนจากภายในประเทศ ภูมิภาค และนานาชาติ (B = Business climate) และ 3. มุ่งเน้นอุตสาหกรรมระดับภูมิภาคในการเสริมสร้างทักษะแรงงาน ใช้การบูรณาการระหว่างภาครัฐและเอกชนของทั้ง 2 ประเทศ (S = Sector strategies)

โดยนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาการค้าชายแดนไทยกับความมั่นคงของชาติในเขตเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดสระแก้ว เพื่อช่วยลดอุปสรรคและส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือทางการค้า เพิ่มโอกาสทางธุรกิจ และอาศัยบรรยากาศทางธุรกิจเพื่อดึงดูดการลงทุน

ข้อเสนอแนะ

1. บทบาทของภาครัฐ คือ การเจรจาผูกมิตรกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีในการเปิดเวทีสำคัญที่จะร่วมกันแก้ไขปัญหากฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสมและมีความสอดคล้องกับบริบทของการค้าชายแดนระหว่างสองประเทศ เพื่อให้เวทีของการเจรจาเป็นส่วนสนับสนุนและผลักดันด้านนโยบาย

ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกของประเทศไทย

2. จังหวัดสระแก้วควรมีหน่วยงานบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมระหว่างหน่วยงานในพื้นที่และผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ รวมทั้งการจัดองค์กรเพื่อรองรับกับการพัฒนาจากทุกมิติอย่างแท้จริง ไม่ถูกครอบงำจากหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง ทั้งนี้ เพื่อวางระเบียบและการดำเนินการเพื่อรองรับการขยายตัวของการค้าชายแดน

บทสรุปและวิเคราะห์

การค้าชายแดนเป็นกิจกรรมที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาโลกทางเศรษฐกิจบริเวณพื้นที่ชายแดนของทั้งสองประเทศที่อยู่ใกล้ชิดติดกัน สำหรับประเทศไทยซึ่งมีพื้นที่ชายแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคอาเซียน คือ เมียนมา ลาว กัมพูชา และมาเลเซีย การค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเหล่านี้ มีรูปแบบการค้าในลักษณะการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะสินค้าอุปโภคบริโภค สินค้าเกษตร และสินค้าจากธรรมชาติ แม้จะมีสินค้าแปรรูปหรือสินค้าอุตสาหกรรมบ้าง แต่เป็นเพียงส่วนน้อย นอกจากนี้ การค้าชายแดนยังก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่กระหว่างสองประเทศในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และเป็นการรักษาไว้ซึ่งสัมพันธภาพที่ดีระหว่างชุมชนและประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณชายแดนมีคุณภาพที่ดีจนกลายเป็นความมั่นคงชายแดน อย่างไรก็ตาม แม้การค้าชายแดนจะก่อให้เกิดผลลัพธ์ในทางที่ดี แต่ก็อาจจะมีผลกระทบจากปัญหาในหลายด้าน เช่น ปัญหาด้านความไม่ชัดเจนของเส้นแบ่งเขตแดน ปัญหาด้านเศรษฐกิจ เช่น อัตราการซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราที่มูลค่าเงินแตกต่างกัน ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เช่น หมอกควัน ขยะหรือสิ่งปฏิกูลข้ามพรมแดน ปัญหาด้านสังคม เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาการค้ามนุษย์ ปัญหาความหนาแน่นของประชากรที่อาศัยการค้าชายแดนเป็นแหล่งทำมาหากิน และปัญหาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมที่ไม่สามารถรองรับปริมาณการขนส่งที่เพิ่มขึ้น

สำหรับประเทศไทย โดยเฉพาะจังหวัดสระแก้ว ซึ่งเป็นจังหวัดพื้นที่ชายแดนและมีบทบาทต่อการสนับสนุนส่งเสริมและพัฒนาโลกการค้าชายแดน คือ เป็นพื้นที่ผลิตสินค้า กระจายสินค้า รับส่งสินค้า และเป็นเมืองท่องเที่ยวสำคัญ ที่จำเป็นจะต้องมีรูปแบบการค้าชายแดนในฐานะเขตเศรษฐกิจพิเศษที่เป็นกลไกสำคัญต่อด้านการค้าชายแดนของไทย จากการศึกษาวิจัยข้างต้น ปัญหาที่อาจ

จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงในระดับชาติ คือ โครงสร้างพื้นฐาน เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านบริการ มีไม่เพียงพอ การปฏิบัติงานที่ขาดตกบกพร่องในระดับมาตรฐาน จากลักษณะปัญหาเหล่านั้น เขตเศรษฐกิจจังหวัดสระแก้ว จึงอาศัยแนวทางการแก้ไขปัญหาการค้าชายแดนเพื่อความมั่นคงในพื้นที่และระดับชาติ ด้วยรูปแบบ CBS คือ

- 1) C= Complement การพัฒนาโดยอาศัยยุทธศาสตร์ของชาติและการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ
- 2) B= Business Climate การสร้างภูมิทัศน์ทางเศรษฐกิจให้สามารถชักชวนผู้ประกอบการลงทุนทั้งจากภายในประเทศและภายนอกประเทศในระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติ
- 3) S= Sector Strategies การบูรณาการร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนของทั้งสองประเทศในบริเวณเขตพื้นที่การค้าชายแดนด้วย การเสริมสร้างทักษะแรงงานให้มีศักยภาพความสามารถเพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมในระดับภูมิภาค

ข้อเสนอแนะที่ได้จากรายงานการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ มี 2 ส่วนที่สำคัญ บทบาทในระดับรัฐบาลและบทบาทในระดับพื้นที่จังหวัดชายแดน คือ บทบาทในระดับรัฐบาล คือ การประสานความร่วมมือด้วยการเจรจาแบบทวิภาคี เพื่อสร้างความสัมพันธ์ไมตรีอันดีในการเปิดเวทีประชุมร่วมกันเพื่อแสวงหาแนวทางในการแก้ไขกฎหมายและระเบียบกฎหมายต่าง ๆ ที่ยังเป็นปัญหาหรืออุปสรรคต่อบริบทของการค้าชายแดนระหว่างสองประเทศให้สามารถขับเคลื่อนและส่งเสริมความร่วมมือกันพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีความเหมาะสมและมีความสอดคล้องกับพื้นที่การค้าชายแดน ส่วนบทบาทในระดับจังหวัด ควรมีหน่วยงานบริหารจัดการหลักที่มีประสิทธิภาพในรูปแบบของคณะกรรมการดำเนินงาน โดยผู้เชี่ยวชาญต่าง ๆ จากหน่วยงานภายในพื้นที่เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานด้วยการกำหนดระเบียบหรือกฎหมายต่าง ๆ รองรับการค้าชายแดน อย่างไรก็ตาม การค้าชายแดนเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญในระดับทวิภาคีที่จะขยายผลไปสู่ระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติ ดังนั้น การเปิดเวทีเจรจาด้วยมิตรไมตรีระหว่างกันจะเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้การค้าชายแดนได้รับการพัฒนาและสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจได้ จำเป็นจะต้องอาศัยข้อตกลงร่วมกัน เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติสำหรับเขตการค้าชายแดน ซึ่งเป็นพื้นที่เฉพาะในการผลิตแลกเปลี่ยน ซื้อขาย การจัดเก็บและคลังสินค้าให้มีความสะดวกปลอดภัย เป็นที่น่าเชื่อถือ และมีความไว้วางใจระหว่างกันด้วยข้อตกลงที่เป็นธรรมและรักษาสมดุลระหว่างกัน

เพื่อป้องกันปัญหาข้อขัดแย้งที่อาจจะมีผลกระทบต่อความมั่นคงด้านการค้าชายแดนระหว่างทั้งสองประเทศได้

ทั้งนี้ ผลการวิจัยที่ได้นำเสนอข้างต้นเป็นส่วนหนึ่งของบทสรุปในประเด็นที่สำคัญ หากผู้อ่านมีความสนใจต้องการศึกษารายละเอียดเพิ่มเติม สามารถสืบค้นได้ตาม QR Code ที่แนบมาท้ายบทความนี้

บรรณานุกรม

สายจิตร ชัยชนะ, วิจิตรรา ศรีสอน และสันฐาน ชยนนท์. (2565). รูปแบบการแก้ไขปัญหาการค้าชายแดนไทยกับความมั่นคงของชาติ เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว. สืบค้น 10 พฤศจิกายน 2568 <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/journal-peace/article/view/247036/173723>

ศึกษารายละเอียดของรายงานวิจัยได้ที่

บทวิเคราะห์

การบริหารจัดการเศรษฐกิจ : ปัจจัยส่งเสริมความมั่นคงชายแดน

เรียบเรียงโดย จันทมร สีหาบุญลี

กระบวนการที่เกี่ยวกับพื้นที่บริเวณชายแดนได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมจากการป้องกันเขตแดนด้วยกองกำลังทางทหารเพื่อรักษาอธิปไตยและความมั่นคงได้กลายมาเป็นพื้นที่ของความร่วมมือกันในระดับทวิภาคีหรือระดับภูมิภาคด้านเศรษฐกิจ เพื่อขยายฐานการค้าและการลงทุนจากภายในประเทศสู่ภายนอกประเทศ โดยอาศัยพื้นที่บริเวณชายแดน เนื่องจากพื้นที่บริเวณชายแดนมีการดำเนินกิจกรรมหรือสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงทางการเมือง สังคม วัฒนธรรม แรงงาน การท่องเที่ยวและการลงทุน ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบเชิงบวกในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างประชาชนที่อาศัยตามพื้นที่ชายแดนและก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประเทศ และจะนำมาซึ่งความมั่นคงทางเศรษฐกิจและความมั่นคงด้านอื่น ๆ ได้อย่างแท้จริง ดังนั้น การพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ชายแดนจึงมีความสำคัญและจำเป็นที่จะต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นเพื่อลดปัญหาความเหลื่อมล้ำ มีช่องทางในการประกอบอาชีพ และสร้างรายได้ให้กับประชาชนที่อาศัยในพื้นที่ชายแดน

จากรายงานการศึกษาวิจัยที่ประมวลมาทั้งหมดข้างต้น พบว่า ปัญหาที่กระทบต่อการส่งเสริมและพัฒนา ด้านเศรษฐกิจตามพื้นที่ชายแดนและเป็นอุปสรรคต่อการสร้างความมั่นคงทั้งในระดับพื้นที่และระดับประเทศ คือ การแบ่งเส้นเขตแดนที่ไม่ชัดเจน การลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ปัญหายาเสพติด การบุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภัยแล้ง ภัยน้ำท่วม และภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในลักษณะของอาชญากรรมทางเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ล้วนแล้วแต่สร้างผลกระทบด้านเศรษฐกิจที่ต้องได้รับการแก้ไขและบริหารจัดการด้านเศรษฐกิจให้มีความมั่นคงยั่งยืน นอกจากนี้ ลักษณะปัญหาอีกรูปแบบหนึ่ง ปัจจัยทางการเมือง เช่น แนวคิดทางการเมืองหลักของประเทศที่ขัดกับแนวคิดที่เป็นอัตลักษณ์ของคนท้องถิ่นหรือประชาชนในพื้นที่ชายแดน ขาดการมีส่วนร่วมโดยตรงในการกำหนดเป้าหมายด้านความมั่นคงในพื้นที่ชายแดน เป็นต้น

สำหรับแนวทางการแก้ไขที่จะนำไปสู่ความมั่นคงชายแดน คือ

1) การกำหนดนโยบายภายใต้ความเป็นเอกภาพแห่งรัฐเดียว ด้วยการส่งเสริมและสร้างความตระหนักให้ประชาชนตามพื้นที่ชายแดนมีความรู้และความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับรูปแบบการเมืองและการปกครองของไทยผ่านกลไกภาครัฐ โดยเฉพาะด้านการศึกษา ซึ่งเป็นแนวคิดที่เกี่ยวกับความเป็นราชอาณาจักรเดียวไม่สามารถแบ่งแยกได้ และความเป็นอธิปไตยแห่งรัฐ ซึ่งประกอบด้วย ประชากร ดินแดน รัฐบาล และอำนาจรัฐ เป็นต้น

2) การแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับกระบวนการที่พื้นที่ชายแดนที่เปลี่ยนแปลงไป ให้มีความทันสมัยสอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์ด้านเศรษฐกิจ เพื่อให้เป็นกลไกที่สามารถขับเคลื่อนขยายผลการพัฒนาทางเศรษฐกิจได้ โดยไม่กระทบต่อความมั่นคงของประเทศ

3) การกำหนดเขตพื้นที่ชายแดนเพื่อส่งเสริมและพัฒนา ด้านเศรษฐกิจให้ชัดเจน สอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่ ให้สามารถบริหารจัดการด้านความมั่นคงได้อย่างครอบคลุมและไม่เป็นอุปสรรคทางด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากแนวเขตพื้นที่ชายแดนมีความยาวมากกว่า 1,000 กิโลเมตร จึงไม่อาจพัฒนาให้เป็นพื้นที่ด้านเศรษฐกิจได้ตลอดแนวพื้นที่เขตแดน

4) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบคมนาคมขนส่ง ระบบไฟฟ้า ระบบประปา ระบบการสื่อสาร และระบบสาธารณสุขให้ครอบคลุมพื้นที่ซึ่งได้รับการส่งเสริมและพัฒนา ด้านเศรษฐกิจ เพราะโครงสร้างพื้นฐานเหล่านี้มีผลกระทบต่อการส่งเสริมความมั่นคงทางเศรษฐกิจอย่างแท้จริง และจะต้องมีมาตรการควบคุมที่เข้มงวด เพื่อไม่ให้นำไปสนับสนุนหรือส่งเสริมการประกอบธุรกิจที่ผิดกฎหมาย ซึ่งเป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศ

5) หน่วยงานภาครัฐซึ่งมีบทบาทด้านการบริหารจัดการพื้นที่ชายแดน ควรมีการส่งเสริมและสร้างองค์ความรู้ด้านเศรษฐกิจให้กับประชาชนหรือชุมชนที่อาศัยตามพื้นที่ชายแดนให้สามารถประกอบธุรกิจข้ามเขตแดนได้ในรูปแบบของความร่วมมือหรือการแลกเปลี่ยนสินค้า แรงงาน และทรัพยากรระหว่างกัน ภายใต้กรอบของกฎหมายที่ไม่กระทบต่อทรัพยากรทางธรรมชาติและ ความมั่นคงของประเทศ

อย่างไรก็ตาม ระบบเศรษฐกิจตามพื้นที่ชายแดน ยังต้องเผชิญกับความท้าทายจากภัยคุกคามรูปแบบเดิมและภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่เกิดจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ได้พัฒนามาเป็นอาชญากรรมทางเทคโนโลยีที่สร้างความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจและประชาชนในวงกว้าง ภาครัฐโดยเฉพาะหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่โดยตรงในการบริหารจัดการชายแดนทั้งด้านเศรษฐกิจและด้านความมั่นคง จึงจำเป็นต้องแสวงหาแนวทางภายใต้กรอบของกฎหมาย การส่งเสริมและการพัฒนาระบบเศรษฐกิจตามพื้นที่ชายแดนให้มีความมั่นคง ยั่งยืน และมีคุณภาพกับการปราบปรามและป้องกันภัยความมั่นคงของประเทศไทย ขณะที่ปัจจัยความมีเสถียรภาพทางการเมือง มีผลต่อการพัฒนาระบบเศรษฐกิจพื้นที่ชายแดนโดยตรง ดังนั้น การบริหารจัดการด้านเศรษฐกิจจะสามารถขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องอาศัยกลไกภาครัฐที่เป็นเอกภาพและงบประมาณที่เพียงพอ ซึ่งเป็นผลลัพธ์ที่สะท้อนมาจากความมีเสถียรภาพทางการเมือง หากองคาพยพเหล่านี้สามารถขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกันโดยมีเป้าหมายให้มีความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ จะเป็นปัจจัยส่งเสริมความมั่นคงของประเทศให้เกิดขึ้นได้อย่างยั่งยืนเช่นเดียวกัน

R&D

Research & Development

Secretariat of the House of Representatives

การเผยแพร่ความรู้ด้านงานวิจัยและพัฒนา โดยกลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีผลงาน 6 รูปแบบที่สำคัญ ซึ่งสามารถศึกษาเพิ่มเติมได้ที่เว็บไซต์ “คลังสารสนเทศของสถาบันนิติบัญญัติ” ดังนี้

1. รายงานวิจัยและวิทยานิพนธ์ (Full text) โดยสถาบัน นักวิชาการอิสระ และนิสิตนักศึกษา ที่ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานฯ รวมถึงผลงานวิจัยที่จัดทำโดยบุคลากรของกลุ่มงานวิจัยและพัฒนา
2. บทความวิจัยปริทัศน์ (Research Review Article) บทความวิชาการที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิด องค์ความรู้ และผลงานวิจัยต่าง ๆ เพื่อประมวลความรู้และหาข้อสรุปในเรื่องหรือประเด็นใดประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ ทั้งข้อเท็จจริงและข้อเสนอแนะในวงสาธารณะและกิจการที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายนิติบัญญัติ
3. บทความวิจัยสำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมาธิการ (Research Focus) เอกสารทางวิชาการที่รวบรวมข้อมูล ในรูปของบทความวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎร และภารกิจของคณะกรรมาธิการสามัญ
4. เอกสารวิชาการ “เกาะกระแสโพล” เป็นเอกสารที่นำเสนอผลการสำรวจความคิดเห็น (Poll) ในประเด็นที่อยู่ในกระแสความสนใจ ของสังคม พร้อมทั้งวิเคราะห์เสนอความคิดเห็นและมุมมองด้านต่าง ๆ ด้วยการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. อนุสรณ์เชิงนโยบาย (Policy Brief) เป็นการศึกษาผลงานวิจัยหรืองานวิชาการมาศึกษาประกอบกัน ในขอบเขตของปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้น เพื่อนำเสนอนโยบายทางเลือกต่าง ๆ ที่เป็นไปได้ให้แก่ผู้อ่าน ที่เป็นข้อเสนอแนะหรือแนวทางแก้ไขปัญหาค่าที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ

เข้าถึงและเรียกดูเอกสาร (download) ทั้ง 5 ฉบับข้างต้นได้ที่

6. บทความวิจัยออกอากาศในรายการวิจัยก้าวไกล สามารถรับฟังได้ในรายการ “วิจัยก้าวไกล” ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา ระบบ F.M. คลื่นความถี่ 87.5 MHZ และระบบ A.M. คลื่นความถี่ 1071 KHZ ทุกวันเสาร์ ตั้งแต่เวลา 07.30-08.00 นาฬิกา

รับฟังรายการย้อนหลังได้ที่

กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
1111 ถนนสามเสน แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300
โทร : 02-242-5900 ต่อ 5761